

Op te bergen
in de band van
31 januari 2007

*de leden van de commissie wordt
verzocht hun eventuele opmerkingen
binnen acht dagen na ontvangst aan
de commissiegriffier mede te delen.*

Verslag

van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid

gehouden op 17 januari 2007

INHOUD

Opening	3
Mededelingen	4
Vaststelling van de agenda	5
Verslag vergadering van 6 december 2006 en lijst van toezeggingen	5
Ingekomen stukken	5
Rondvraag	7
IPO-aangelegenheden	8
Notitie van 18 december 2006; Het landschap van Drenthe, een provinciale zorg!	8
Brief van 2 november 2006; Europese Kaderrichtlijn Water	18
Statenstuk 2006-272; Brief van het college van gedeputeerde staten en Brief en bijbehorende notitie van de Milieufederatie inzake de N33	28
Sluiting	36
Toezeggingen	38
Bijlage	

STATENCOMMISSIE OMGEVINGSBELEID

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 17 januari 2007 in het provinciehuis te Assen.

Aanwezig:

G. Roeles (VVD, voorzitter)
H. Baas (ChristenUnie)
N.B. Bossina (VVD)
G.A.W. Fonk (ALD)
A. Haar (D66)
J. Haikens (VVD)
J. Heetebrij (ChristenUnie)
H.R. Hornstra (PvdA)
mevrouw I.J. Huisman-Holmersma (PvdA)
B. Janssen (CDA)
mevrouw M.J. Kaal (CDA)
W.H. Kuiper (GroenLinks)
K. Kuipers (GroenLinks)
A. Lanting (ALD)
A.G.H. Peters (CDA)
B. Popken (OPD)
J. Slagter (PvdA)
K.H. Smidt (VVD)
mevrouw H.G. Stoel-Snater (PvdA)
mevrouw S. van de Vijver-Geitz (PvdA)
G. Wieringa (Drents Belang)
Th. J. Wijbenga (CDA)

Voorts aanwezig:

mevrouw A. Haarsma (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw A. Edelenbosch (PvdA, gedeputeerde)
mevrouw T. Klip-Martin (VVD, gedeputeerde)
S.B. Swierstra (VVD, gedeputeerde)
mevrouw J. Stapert (commissiegriffier)
mevrouw L. Jorritsma

Met kennisgeving afwezig:

C.D. de Jong (Fractie de Jong)
E. Olij (PvdA)
M.J. Smit (D66)
M.P. Turksma (PvdA)
J.B. Wassink (GroenLinks)

1. Opening

De VOORZITTER opent de vergadering.

2. Mededelingen

De VOORZITTER deelt mee dat de heren Turksma, Olij, Smit, Wassink en De Jong afwezig zijn. Op de uitnodiging was te lezen dat er volgende week voorafgaand aan de vergadering van de Commissie Bestuur, Financiën en Economie een werkbezoek plaatsvindt aan de leerlingenwerkplaats in Ruinen. Ook de leden van deze commissie zijn daarvoor uitgenodigd. Bij de agenda van de Commissie Bestuur, Financiën en Economie op 24 januari 2007 zit bij agendapunt 8 een brief van het college van 7 december 2006 over parkmanagement en voor dat agendapunt zijn de leden van deze commissie ook uitgenodigd en mogen ook meediscussiëren over dit punt. Verder is er een werkbezoek gepland op 7 februari 2007. Daarvan hebben de commissieleden al een uitnodiging gekregen. Dit werkbezoek vindt plaats in het kader van de tussenbalans Energiek Drenthe. Dit werkbezoek zal in Zwaagwesteinde plaatsvinden.

De heer BAAS heeft de uitnodiging gezien en zag daarin het woord helianthus staan en dan denkt hij in eerste instantie aan zonne-energie. Nu is zonne-energie bij uitstek een item dat in de provinciale energienota niet nadrukkelijk naar voren komt. Betekent dat, dat dit project heel erg op zonne-energie is gericht of heeft het ook allerlei onderdelen die in de provinciale energienota zijn terug te vinden? Hij stelt deze vraag ook in verband met nut en noodzaak van deze discussie.

De VOORZITTER weet hierop het antwoord niet.

De heer WIJBENGA antwoordt dat hij even iets verder heeft gekeken, want de uitnodiging voor dit werkbezoek intrigeerde spreker ook. Nu blijkt dat het om een bepaald type woningen gaat waarin allerlei vormen van energiebesparing worden toegepast. Het gaat dan bijvoorbeeld ook om gebruik van aardwarmte.

De heer BAAS merkt op dat als het meer is dan alleen helianten dan vindt hij het goed.

Mevrouw KLIP sluit zich aan bij de woorden van de heer Wijbenga. Het gaat hierbij niet alleen om energiebesparing, maar ook om kostenbesparing.

De VOORZITTER concludeert dat de commissie zich hierin kan vinden en dat commissieleden zich in groten getale gaan aanmelden. Op woensdag 14 februari 2007 voorafgaand aan deze commissievergadering is er een presentatie van het college over starters op de woningmarkt. Doordat dit op 14 februari 2007 zal plaatsvinden kan er geen presentatie meer plaatsvinden die GroenLinks wil laten verzorgen over openbaar vervoer. Hij stelt dan ook voor om die presentatie op 7 februari te houden, nadat iedereen is teruggekeerd uit Zwaagwesteinde. De bedoeling is dat de commissie om 10.00 uur in Zwaagwesteinde aankomt. Dan is er een rondleiding in een woning, waarbij er 20 personen per woning kunnen kijken. Van 11.00 tot 12.00 uur is er vervolgens een inleiding door de heer Seinen in een plaatselijk restaurant. Daarna keert de commissie terug naar Assen, alwaar vervolgens de presentatie van GroenLinks zal plaatsvinden, die van 14.00 uur tot 15.00 uur zal duren.

De heer WIJBENGA merkt op dat er in het verleden uitgebreid is gesproken over starters op de woningmarkt. Het CDA heeft toen gevraagd om naar andere provincies te gaan kijken als het gaat om mogelijkheden om starterswoningen te ondersteunen. Daar zou toen een onderzoek naar worden verricht. Kan hij tijdens deze presentatie de uitkomsten van dit onderzoek verwachten en hoe krijgt dit een vervolg? Een presentatie is mooi, maar een debat wordt in de statenzaal gevoerd. Hoe ziet het college dat?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat er onderzoek is gedaan naar de starters op verzoek van de CDA-fractie. Dat onderzoek wil het college presenteren en de mogelijke vervolgstappen zullen dan moeten worden bekeken. In ieder geval krijgt de commissie een uitvoerige presentatie over de ontwikkelingen en hoe het college daar tegenaan kijkt.

De heer KUIPER merkt op dat er ook tijd is uitgetrokken voor de Commissie Cultuur en Welzijn en de Commissie Omgevingsbeleid. Dat houdt in dat de fractie van GroenLinks onmogelijk bij die excursie aanwezig kan zijn.

De VOORZITTER wijst erop dat de heer Wassink niet aanwezig is en dat in zijn plaats de heer Kuipers aanwezig is. De heer Kuipers treedt toe als commissielid niet zijnde statenlid. De heer Kuipers is benoembaar om in deze commissie te functioneren en spreker stelt zich voor dat deze commissie er geen problemen mee heeft dat de heer Kuipers nu al meedoet.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

3. Vaststelling van de agenda

De VOORZITTER stelt voor om punt 8 van deze agenda te verwisselen met punt 9, aangezien gedeputeerde Haarsma veel belangstelling heeft voor de discussie met betrekking tot agendapunt 9, de notitie van PvdA en VVD over het landschap in Drenthe.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De heer LANTING merkt op dat zijn fractie een mail aan de griffie heeft gestuurd waarin wordt aangegeven dat hij niet akkoord gaat met het betrekken van de LNV-Visie Paard & Landschap bij dit agendapunt. Hij stelt dan ook voor om dit stuk een andere keer apart te agenderen voor deze commissievergadering.

De VOORZITTER stelt voor de behandeling van de LNV-Visie Paard & Landschap van de agenda af te halen. De fractie van ALD zal aan de griffie doorgeven of en zo ja, wanneer er over dit stuk een discussie gevoerd zal worden.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De agenda wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

4. Verslag vergadering van 6 december 2006 en lijst van toezeggingen

Het verslag wordt conform ontwerp goedgekeurd en vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

De heer BAAS vraagt om het verslag van de stuurgroep Regio Groningen-Assen 2030 van 16 november 2006 op de agenda van de eerstvolgende commissievergadering te zetten. Hij wil vooral datgene wat in dit verslag staat over de woningbouw in de bespreking betrekken en zal nog een korte toelichting geven bij zijn verzoek.

De COMMISSIE stemt hiermee in.

De heer HAAR merkt over punt 6 van de brieven en mededelingen van gedeputeerde staten met betrekking tot het uitwerkingsplan zonering omgevingsbelastende bedrijvigheid op dat hierover in juli 2004 bijna unaniem een motie is aangenomen. Die is nu pas in behandeling genomen en zijn vraag is dan ook wat er in de tussenliggende periode is gebeurd.

Mevrouw KLIP antwoordt dat op 7 juli 2004 het Provinciaal Omgevingsplan (POP) is aangenomen waarop deze motie betrekking op had. Dat is uiteindelijk geformuleerd tot een uitwerkingsplan en in het

najaar is er een opdracht gegeven aan het ambtelijk apparaat. Eind 2004 is er een plan van aanpak gemaakt. Er wordt dus sinds het najaar 2004 aan gewerkt, maar er is niet altijd 24 uur per dag aan gewerkt. Toch is er stapsgewijs ongelofelijk veel gedaan. Dat betekent dat er natuurlijk uitgebreid is gekeken naar de aanleiding van deze motie, te weten de plannen van de asfaltcentrale van Heijmans in Meppel en de afvalverbrandingscentrale in Coevorden. Er is gekeken naar andere provincies en alle bestemmingsplannen van de twaalf gemeenten zijn gescreend. Een van de meest essentiële punten was dat het verschil tussen POP I en POP II was dat de provincie een stapje terug deed in de sturing en er dus meer sturingsmogelijkheden naar de gemeenten zijn gegaan. De achterliggende gedachte daarvan was een economische, namelijk meer vrijheid voor het bedrijfsleven. Tegelijkertijd is, daar waar het POP een paar honderd pagina's lang is doordesemd van deze visie, er een amendement aangenomen dat er haaks op staat. Dat vergde een ongelofelijk zorgvuldig traject, waarbij haaks op de beleidsvisie van het POP toch weer werd onderzocht of er behoefte was aan meer sturing op het terrein van de omgevingsbelastende bedrijvigheid. Dat heeft ervoor gezorgd dat dit uitermate zorgvuldig is gedaan. Er is stap voor stap geprobeerd om de gemeenten mee te nemen in die visie en hoewel misschien de recente uitspraken van een enkele geschrokken gemeente in de krant anders doen vermoeden is het resultaat dat twaalf gemeenten het met de provincie eens zijn dat het een goed plan is en hebben aangegeven dat dit het goede moment is om daarmee aan de slag te gaan, aangezien zij nu daadwerkelijk bestemmingsplannen zullen moeten herzien in het kader van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en dat is een andere essentieel punt dat daarbij speelt. Die nieuwe WRO en de Nota Ruimte zoemden al een tijdje rond en voor het college was het essentieel om te achterhalen wat precies de taak en rol van de provincie in de nieuwe wetgeving zou zijn en dat gelijk mee te nemen in het hele traject.

De heer HAAR begrijpt dat in 2005 de gemeentelijke bestemmingsplannen tegen het licht zijn gehouden.

Mevrouw KLIP kan niet precies zeggen wat wanneer is gebeurd, maar het enige wat zij kan zeggen is dat er in het najaar van 2004 vrij snel na accordering van het POP is gestart en deze stappen zijn vervolgens gezet. Er zijn natuurlijk veel meer uitwerkingsplannen van het POP. Het betreft ook een uitwerkingpunt dat twee afdelingen betreft, want het gaat om een zaak van ruimtelijke ordening met een heel zware milieucomponent. Mevrouw Haarsma en spreekster trekken daar ook gezamenlijk in op en deze aspecten hebben daarbij een rol gespeeld. De taak die de provincie krijgt met de nieuwe rijksregeling heeft wel gemaakt dat dit op elkaar is afgestemd. Het winstpunt is dat de twaalf gemeenten eensgezind met de provincie optrekken omdat er wordt onderzocht of er kan worden opgeschoven in de richting van verdergaande autonomie van de gemeenten. Dit geldt overigens ook voor de gemeente Midden-Drenthe.

De heer HORNSTRA merkt op dat er gisteren over deze thematiek een uitgebreide discussie is gevoerd in Coevorden. De gedeputeerde heeft uitgelegd hoe de procedure is gelopen en spreker vindt het jammer dat het zo lang heeft geduurd. Hij wil het voorjaar dan ook afperken, want dat duurt tot 21 juni 2007. Voor 21 juni 2007 wil hij hierover van het college nader bericht krijgen. Op dat moment zal de discussie opnieuw worden gevoerd.

Mevrouw KLIP antwoordt dat een Strategische Milieu Beoordeling (SMB) ook een zogenaamde Notitie reikwijdte en detailniveau kent. Die wordt door het college vastgesteld en het college zal die ook aan de commissie toesturen. Dat zal medio maart gebeuren en indien er verder geen vreemde dingen gebeuren in het proces, zal in juni 2007 het rapport van die SMB gereed zijn.

Mevrouw STOEL heeft een korte opmerking bij brief nummer 7 van het college van gedeputeerde staten (A7). Het is fijn dat de commissie op de hoogte wordt gehouden van de ontwikkelingen, maar helaas is er nog weinig om van op de hoogte te worden gehouden, aangezien er in het WAV-dossier nog geen besluiten zijn genomen. Spreker spreekt namens de PvdA de instemming uit met het punt dat

het college voortvarend aan de slag wil met in elk geval alle voorbereidingen voor de op te starten werkzaamheden.

Mevrouw KLIP antwoordt dat het de bedoeling is dat de provincie straks alles heeft georganiseerd en straks met alle deelnemers aan de projectgroep in de startblokken staat om dan ook te beginnen en zo effectief mogelijk te gaan werken, zodat er optimale duidelijkheid van het Rijk is.

De heer SLAGTER heeft een vraag over de woonzorgstimulering en de toedeling van de middelen daarvoor. Hij heeft daar een verslag van gekregen en daarin worden ijkpunten genoemd. Bij de afweziging van die ijkpunten ontbreekt voor hem op een aantal onderdelen de transparantie met betrekking tot de overwegingen waarom instellingen wel of geen geld hebben gekregen. Het zit hem vooral ook in de rest van de budgetten die zijn toebedeeld en de stichting met nummer 14 bleek de laatste rest te krijgen, terwijl die rest nul bleek te zijn. Dat is een wat bijzondere verdeling. Wellicht kan de gedeputeerde daar de volgende keer iets mee doen?

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat het in dezen om de laatste tranche ging. Zij kan de heer Slagter wel uitleggen waarom er gekozen is voor deze projecten en dat staat ook heel duidelijk in de voorstellen zoals die zijn gedaan.

De heer SLAGTER merkt op dat steeds een belangrijk ijkpunt is dat er vernieuwende elementen in zitten. Er zijn echter gemeenten die geld hebben gekregen waar het vernieuwende element niet zo duidelijk in naar voren kwam. Dat geldt vooral voor de resten van budgetten. Waarschijnlijk was er geld over wat in vieren is geknipt en is verdeeld over een aantal aanvragers. De verdeling van die resten vindt spreker dan ook niet erg transparant.

Mevrouw HAARSMA verschilt hierover van mening daar waar het om vernieuwende projecten gaat. Het college is van mening dat de projecten die zijn overgebleven juist vernieuwend waren en dat wil zij de heer Slagter nog wel eens nader toelichten.

6. Rondvraag

De heer KUIPER wijst erop dat er onlangs een situatie is ontstaan in Noordenveld met een biogasinstallatie die grensoverschrijdende effecten heeft. Er is een aanvraag ingediend voor het plaatsen van een biogasinstallatie en er is een procedurele fout gemaakt door de gemeente Noordenveld. Deze gemeente heeft iets niet gepubliceerd in een buurgemeente. Bovendien is er een artikel 19-procedure aan vastgekoppeld geweest, waarbij de provincie heel duidelijk heeft vastgesteld dat er aanvullende eisen moesten worden opgesteld voor de plaatsing van die biogasinstallatie. Daar is wel waardering voor, maar de gemeente heeft de fout gemaakt en op het moment dat die artikel 19-procedure in werking wordt gesteld, wordt aan de provincie een beoordeling gevraagd en hij wil dan ook weten of het niet mogelijk is om eerst de gemeentelijke plannen te beoordelen, zodat fouten worden voorkomen. Wat er nu gaat gebeuren is dat er een heel lang traject in gang wordt gezet tot aan de Hoge Raad aan toe, terwijl dat bij een provinciale beoordelingsprocedure beter in het vat kan worden gegoten.

Mevrouw HAARSMA antwoordt dat het punt dat de heer Kuiper aansnijdt uiteraard te maken heeft met de bestemmingsplannen. Dit is in eerste instantie een gemeentelijke verantwoordelijkheid en als zodanig wil spreekster het daar ook laten. Zij heeft op dit moment van de gemeente nog geen vraag gekregen om daar samen in te gaan optrekken. Spreekster wil het eerst even bij de gemeente laten liggen.

De heer KUIPER merkt op dat in de allerlaatste gemeenteraadsvergadering waarin het aan de orde is geweest, de wethouder op een vraag van GroenLinks heeft geantwoord dat er procedurele fouten zijn gemaakt, maar het gaat spreker om de preventieve werking dat al bij de beoordeling van artikel 19-

procedures wordt gekeken naar grensoverschrijdende effecten van de gemeente en dat de externe werking van een dergelijk bestemmingsplan onder de loep wordt genomen.

Mevrouw HAARSMA is het daar volledig mee eens. In dit geval en ook in de toekomst is het zeker zinvol om de provincies en gemeenten gezamenlijk te laten kijken wat de effecten en gevolgen zijn. Spreekster zal hier dan ook contact over opnemen met de gemeente Noordenveld.

De heer BOSSINA antwoordt dat de fout niet is gemaakt door de gemeente Noordenveld maar door de gemeente Tynaarlo.

De heer KUIPERS heeft kort geleden geconstateerd dat Staatsbosbeheer in het Nationaal Park Dwingelderveld ruim 20 Amerikaanse eiken heeft gekapt. Navraag door zijn fractie leerde dat dit gebeurde vanuit een beheersplan om zogenaamde exoten te verwijderen ten gunste van inheemse soorten. Dat beleid zou hij in principe kunnen steunen, ware het niet dat er in deze zaak twee opmerkelijke feiten spelen. De bomen die zijn verwijderd stonden naast het fietspad tussen de Kraloërweg en het Koelevaartsveen. Dat is een fietspad dat door recreanten veel wordt gebruikt en wat zijn charme had door de omvang van de bomen en de kleuromvang tijdens dit jaargetijde. Veel van deze bomen hadden een doorsnede van minimaal 125 centimeter en het opvallende was dat verderop in het bos deze eiken wel bleven staan. In die optiek was het een cosmetische operatie. Het tweede was dat andere exoten ook mochten blijven staan. Hij vraagt het college om in overleg te gaan met terreinbeheerders om te kijken of een aantal bomen die wel exoten zijn, maar ouder zijn dan tachtig jaar, gespaard kunnen worden. Hij gaat er dan wel vanuit dat die bomen in goede staat van onderhoud zijn.

Mevrouw EDELENBOSCH zal hierover met de terreinbeheerders spreken en zich laten informeren over wat hun beleid daarover is in het beheerplan. De terreinbeheerders maken beheerplannen over de gewenste natuurkwaliteit voor de lange termijn en volgens de heer Kuipers zit daar enige inconsistentie in. Zij zal zich daarop oriënteren en als daar iets over te melden valt zal zij dit middels een brief aan de commissie laten weten.

7. IPO-aangelegenheden

Er worden geen vragen gesteld op opmerkingen gemaakt naar aanleiding van IPO-aangelegenheden.

8. Notitie van 18 december 2006 van de fracties van de PvdA en de VVD; Het landschap van Drenthe, een provinciale zorg!

De heer Hollenga spreekt in namens LTO Noord (bijlage 1).

De heer WIJBENGA heeft die enquête ook gezien, maar hij vraagt of de heer Hollenga wel de moeite heeft genomen om de telefoon te pakken en te vragen naar het hoe en waarom LTO Noord er niet bij betrokken is.

De heer HOLLENGA heeft contact gezocht met de eerstverantwoordelijke voor de enquête en dat was het Centrum voor Landbouw en Milieu (CLM). Daar is mailcontact mee geweest en er is een antwoord gegeven waarvan het CLM dacht dat het wel goed zou zijn. Spreker heeft echter ook een reactie gelezen van iemand van het CLM in het Agrarisch Dagblad die heeft gezegd dat er bewust suggestieve vragen zijn gesteld omdat dit betere discussie uitlokt. Dat tekent de objectiviteit van de enquête in zijn ogen.

De heer SMIDT wijst erop dat het landschap in deze commissie een belangrijke rol speelt en het komt ook steeds terug binnen de discussie. Er is een aantal keren over gesproken, een paar keer naar aanleiding van rapporten van de Landschapswacht. Verder is het via D66 nog eens aan de kaak gesteld,

maar het is alleen nog nooit tot een afronding gekomen. Daarom hebben de heer Hornstra en spreker een aantal vergaderingen geleden de handschoenen opgepakt en het thema Landschap qua beleid en uitvoering geïnventariseerd. Toen werd hem al duidelijk dat het beleidsveld duidelijk in beweging is en dat dit veel meer het geval is dan het lange tijd is geweest. Aan de ene kant komt dit door de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) die vereist dat de provincie zelf zijn belangen met betrekking tot het landschap nog weer eens op de kaart zet of met de Structuurvisie weer eens vorm geeft. Hij heeft ondertussen begrepen dat het college daar ook mee bezig is en er is zojuist gesproken over een symposium over het landschap. Er loopt zelfs een internetenquête en er zijn gesprekken van het college met de doelgroepen op het gebied van het landschap. Waarom dan nu nog deze notitie en deze discussie? Er is al een paar keer in deze commissie gesproken over het landschap en hij wil het college in deze samenstelling dan ook nog wat handreikingen doen over hoe hij denkt dat op grond van ervaringen uit het verleden met het landschap moet worden omgegaan. De notitie is dan ook open geschreven en er staan geen stellingen en meningen van de heer Hornstra en spreker in, maar het is een soort beschrijving van wat er op dit moment allemaal op dit gebied speelt. Over een ding is iedereen het wel eens, want er is geen partij in deze staten die het landschap geen warm hart toedraagt. Partijen hebben wel verschillende motieven, want soms wordt er een intrinsieke discussie gevoerd over de waarde van het landschap en soms is die discussie ook praktischer en economischer van aard. Onder de streep blijft staan dat iedereen het Drents Landschap een warm hart toedraagt en het landschap ook ziet als een basis voor de Drentse economie, voor het wonen in Drenthe en als een aantrekkelijk vestigingselement. De vraagstelling zoals die ook in de notitie is aangereikt betekent dat de wat-vraag (wat moet er worden ontwikkeld) kan worden onderscheiden van de hoe-vraag (met welk instrumentarium). Vervolgens kan er ook nog worden gesproken over de waarmee-vraag. Dat lijkt hem overigens gezien de beleidsontwikkeling een vraag van de tweede orde.

De heer HORNSTRA merkt op dat dit verhaal is geschreven en dat de heer Smidt en spreker daar een heel duidelijk doel bij hadden. Een van de doelen van deze bijeenkomst is dat er goed wordt geluisterd naar wat er is gezegd. Hij is in eerste instantie vooral benieuwd naar de reacties van de overige commissieleden en zal daar vervolgens op reageren.

De heer WIJBENGA is ingenomen met dit initiatief van de heren Hornstra en Smidt. De afgelopen tijd heeft hij bij verschillende gelegenheden en presentaties kunnen zien hoe het Drents landschap op allerlei mogelijke manieren wordt bedreigd. Tijdens excursies heeft hij een aantal bouwwerken in het landschap zien staan waarvan hij zich afvraagt of dat zo had moeten zijn. De rapportage van het project Grounds for Change brengt ook zorg met zich mee en verder zijn er milieueffecten op het landschap, zoals op de beekdalen. De provincie heeft nog even te gaan tot het volgende POP en wat hem betreft kan de discussie over die externe effecten niet vroeg genoeg worden begonnen. Het was hem ook goed uitgekomen indien de indieners van dit verhaal zelf wat meer stelling hadden genomen dan alleen maar het formuleren van een paar vragen. Dat komt weliswaar de discussie ten goede, maar een stellingname zou die discussie nog beter hebben kunnen maken. In het verhaal mist hij een belangrijk element. Er wordt wel gesproken over terreinbeheerders in wat vage woorden. Tussen de regels door moet worden geconcludeerd dat daarmee ook de agrarische sector wordt bedoeld. De heer Hollenga noemde een percentage van 70 procent en spreker neemt maar even aan dat dit klopt en dat die sector het landschap in Drenthe voor een groot deel heeft gemaakt. Het bedroeft hem dat in deze notitie de sector niet die rol krijgt die de sector zou moeten krijgen. Dat is jammer. Als het gaat om het woord integraal, dan wordt dat woord veel gebruikt. Er zou een gebrek zijn aan integrale kennis en dat zou dan de panacee zijn voor veel kwalen. Spreker ziet dit enigszins als een vaag compromis. Wanneer er namelijk sprake is van afstemming is het bijna zeker dat een project niet doorgaat. Dit gaat enigszins dezelfde kant uit, want een integrale benadering is ook wel eens toegepast op de noordelijke economie. Zo leidde een integraal structuurplan voor het Noorden des lands tot meterslange rapporten, maar niet echt tot nuttige projecten. Hij drukt de indieners dan ook op het hart om dat integrale aspect niet al te ver door te trekken maar ook gewoon eens te durven zeggen dat de provincie hierin een regisserende taak heeft, dat er initiatieven moeten worden genomen en dat met die initiatieven de partijen die verantwoordelijk

zijn voor het landschap tegemoet zullen worden getreden en dat daar dan ook over wordt gesproken. Iets meer richtinggevend zou het dus wat hem betreft wel mogen zijn. In het kader van de discussie over de WRO speelt ook de vraag wat nu eigenlijk een provinciaal belang is. Ook de heer Hollenga heeft daar al wat opmerkingen over gemaakt en nu is dit belang in zijn ogen het zoeken naar het juiste evenwicht tussen behoud van datgene wat er is in Drenthe en wat moet worden gekoesterd en het zoeken naar mogelijkheden om de ontwikkelingsgerichte planologie die in het POP staat op te pakken. Dat is op sommige punten best een dilemma en daar gaat dit eigenlijk ook over. Over de integraliteit zal dan ook een discussie worden gevoerd, dat zal leiden tot een provinciaal standpunt waarmee naar buiten kan worden getreden. Zijn fractie legt het verhaal in ieder geval niet zo uit dat Drenthe wordt gezien als een soort van reservaat met heel veel en heel belangrijke natuurkundige en historische elementen, wat een hele zware rem zou moeten zetten op de ontwikkelingen, want in de tijd en plaats verandert de beeldvorming over het landschap. Hij heeft dan ook resultaten gezien van de enquête onder de Drenten met betrekking tot het belang dat zij hechten aan het landschap en noemt in dit verband de termen leugens, grove leugens en statistieken. Hij durft de stelling wel aan dat wanneer er opnieuw een enquête onder de Drenten zou worden gehouden en hen zou worden gevraagd of zij vinden dat de dorpen in Drenthe in de eigen woningbehoefte zouden moeten voorzien, het antwoord daarop ook een ondubbeltzinnig ja zou zijn en dat impliceert dat daarmee ook een ingreep in het landschap moet worden gedaan. De enquête vindt hij op zich wel waardevol en het heeft de discussie ook zeker aangezwengeld, maar hij neemt het in dit verband wel met een korrel zout. Wat hij ook in dit verband heeft gemist is de inzet van de ruimte voor ruimte regeling, want als het gaat over het landschap en de verrommeling ervan dan is dat nu juist en bij uitstek een instrument dat daarvoor kan worden ingezet en in dat verband heeft hij over de hoofden van de indieners heen wel een vraag aan het college, namelijk hoe het met het experiment staat. Dit alles moet uiteindelijk culmineren in een symposium aan het eind van 2007 en het lijkt spreker mooi om daar de discussie te kunnen voortzetten.

De heer LANTING merkt op dat dit agendapunt een voorgeschiedenis heeft. Het was altijd zo dat de heer Smidt altijd degene was die in de richting van mevrouw Edelenbosch opmerkte dat zaken op het platteland niet altijd even goed gingen. Dat heeft erin geresulteerd dat er in deze vergadering steeds is gezegd dat de heer Smit zelf eens met iets moest komen en dat ging niet zo snel. De heer Hornstra was de reddende engel die heeft aangeboden om de heer Smidt daarbij te helpen. Spreker was dan ook verbaasd dat hij de nota ontving en zag dat deze afkomstig was van het ambtelijk apparaat en dat deze nota ook eindigde met allemaal vragen. Toen hij terugkwam van de excursie kreeg hij exact dezelfde vragen mee en die heeft hij allemaal al ingevuld en opgestuurd.

De heer HORNSTRA merkt op dat dit stuk door twee heren is geschreven en de wijze waarop dat is gebeurd is in die zin niet zo belangrijk dat spreker en de heer Smidt daarvoor verantwoordelijk zijn en niet de ambtenaren.

De heer LANTING merkt op dat als dit kan en statenleden ambtenaren kunnen inschakelen om stukken voor hen te schrijven, andere statenleden daar wellicht ook eens gebruik van kunnen maken.

De heer HORNSTRA antwoordt dat de heer Lanting er blijk van geeft niet helemaal op de hoogte te zijn van de werkwijze in het provinciaal apparaat sinds het moment dat er duaal gewerkt wordt. Duaal is het namelijk gewoon mogelijk dat ambtenaren stukken schrijven op verzoek van statenleden.

De heer LANTING heeft de vragen al doorgelezen en heeft deze destijds al beantwoord. Nu worden er exact dezelfde vragen gesteld. Hij vindt dan ook dat er niet alleen vragen moeten worden opgeworpen, want statenleden zijn volksvertegenwoordigers en die moeten weten wat er onder de bevolking leeft en zouden moeten proberen met antwoorden te komen. Als hij daarnaar kijkt dan is dat heel erg weinig gebeurd in dit stuk. Mevrouw Edelenbosch heeft op dit gebied goed werk gedaan en heeft ervoor gezorgd dat de provincie Drenthe vanuit het landelijke niveau goed haar aandeel heeft gekregen. Daar heeft zij zich altijd in hoge mate voor ingespannen. Er kan altijd over worden gediscussieerd hoe het hier

in Drenthe wordt gedaan, hoe daarbij de bevolking wordt betrokken en hoe daar ook terreinbeherende instanties bij worden betrokken om te kijken of dit nog beter kan. Daarover zal dan met de gedeputeerde in gesprek moeten worden gegaan. Dat heeft hij de afgelopen jaren wat gemist en dat zou de hoofdmoot van deze notitie moeten zijn. Wat dat betreft is hij dus enigszins teleurgesteld over deze notitie en hoopt hij dat als hiermee verder wordt gegaan, dit een andere wending krijgt en de indieners van deze notitie aangeven welke ideeën zij daarover zelf hebben.

De heer BAAS heeft de notitie met interesse gelezen. Hij vindt het een belangwekkende notitie en vindt het goed als statenleden een notitie schrijven waarin zij vragen stellen, want de staten dienen geprikkeld te worden om op die vragen in de toekomst antwoord te kunnen geven. In die zin denkt hij daar heel anders over dan de vorige spreker. Hij heeft wel gemerkt dat de indieners van deze notitie met een aantal zaken worstelen, zoals het spanningsveld tussen de bevoegdheden van de provincie en de gemeenten en de nieuwe WRO die een andere opstelling van de provincie vraagt. Hij vindt de inbreng van de heer Hollenga een nuttige. Als het gaat om de landbouw dan staat er een aantal zaken bij de gebruikskwaliteit waar hij op zijn minst het woord landbouw wel bij zou willen zetten, maar hij neemt aan dat dit een weeffout in het verhaal is en dat de indieners geen enkel bezwaar hebben om er de gehele landbouwsector bij te betrekken. Het zijn belangrijke vragen die worden gesteld en waar antwoorden op moeten komen. Die antwoorden moeten straks van de zijde van de nieuwe staten en een nieuw college komen. Spreker ziet er ook een aantal elementen in die heel erg goed zouden passen in een nieuw collegeprogramma. In die zin is regeren vooruitzien en moet er met dit verhaal in het achterhoofd goed over worden nagedacht en moet er worden geprobeerd om goede antwoorden te vinden die voor het Drentse landschap hun positieve werking niet zullen missen.

De heer HAAR merkt op dat het landschap ook een zorg is voor D66, gezien de zaken die hij de afgelopen periode aan de orde heeft gesteld. Zo heeft hij het gehad over de verrommeling van het landschap en wat dat betreft is het een goede zaak dat VVD en PvdA met deze notitie zijn gekomen. De vraag is alleen wat deze notitie precies toevoegt. Dat er wordt ingegrepen in het landschap is duidelijk, want dat doet de mens al sinds mensenheugenis. Van natuurlandschap is in Drenthe ook helemaal geen sprake meer, want het is allemaal door mensenhanden en -handelingen gevormd. De opvattingen daarover zijn veranderd en dat heeft hij aan den lijve ervaren. Zo heeft spreker er nog als klein jongentje bijgestaan toen het glas werd geheven wanneer er weer een bunder natuur tot landbouwgrond was getransformeerd. Iedereen was daar toen heel blij mee en dat was in die tijd ook heel logisch, want het was kapitaal waarmee kon worden gewerkt. Vandaag de dag heeft de natuur een andere waarde en is het kapitaal meer gelegen in de recreatieve vorm, in de functie van het groene hart en de natuur. Het landschap is opnieuw het kapitaal maar dan op een andere manier uitgelegd. En dat de provincie daar bij voortdur-ing mee bezig is, is wel duidelijk. Hij vraagt zich wel af of er met betrekking tot natuurwaarden niet tot monitoring moet worden gekomen en dat impliceert bijna dat er tot vaste afleidbare normen moet worden gekomen waarin de kernwaarden van de natuur kunnen worden gevat alsof deze niet aan verandering onderhevig zijn. Veel concreter is natuurlijk dat wat de provincie nu heeft en daar heeft hij met de Nota verrommeling van Drenthe ook op gewezen. Niet zozeer de monitoring is van belang, want de provincie weet eigenlijk wel wat er is en wat er behouden moet worden. Het probleem is alleen hoe het behouden moet worden. Kan de provincie datgene wat er in POP II is vastgelegd handhaven en hoe dan? Met betrekking tot dat punt staat er in de notitie een intrigerende zinsnede die iets suggereert wat niet wordt uitgesproken. Er staat namelijk dat de provinciale opgave een omvangrijke taak is en dat het Rijk ervan uitgaat dat de provinciale en gemeentelijke overheden zijn uitgerust met voldoende capaciteit. De vraag is echter of dit wel het geval is en dat suggereert op zijn minst dat er twijfel aanwezig is dat dit niet het geval is en dat juist bij de gemeenten zowel de capaciteit als deskundigheid ontbreekt om goede afwegingen tussen natuur en landschap en andere grondgebruikers te maken. Dat is ook een punt waar spreker zich zorgen over maakt, want de regiefunctie van de provincie en de handhavende functie van de provincie zijn uitermate belangrijk en in mindere mate het opnieuw gaan monitoren wat de waarden van natuur zijn. Het is een nota die veel discussie oproept en dat zal ongetwijfeld de bedoeling zijn. Dat mondt dan uit in een symposium in het voorjaar. Er staan wel intrigerende zaken in deze notitie. Het

gesignaleerde probleem van het ontbreken van integrale kennis heeft te maken met een soort van ont-hechting van de mens ten opzichte van de omgeving. Spreker wil nog wel eens een boom opzetten over wat daar nu precies mee wordt bedoeld. Hij heeft namelijk het idee dat heel veel mensen toch behoorlijk zijn geworteld in hun omgeving, maar dat zij daarmee toch wat uiteenlopende doelen hebben. De be-langenafweging die al een aantal keren is genoemd is ongetwijfeld het belangrijkste punt, want dan gaat het wel over een integrale benadering van landschap. Landschap is namelijk meer dan natuur, want het is ook de bebouwing en op zijn minst ook de mensen die in die natuur functioneren en aanwezig zijn. Een landschap zonder mensen is een volstrekt dood landschap. Hoe die belangenafweging moet wor-den gemaakt is iets wat de politiek bij voortduring doet en wat ook bij voortduring aan verandering on-derhevig is. Daarin zit een aantal kernwaarden, dat ook hierin worden genoemd, maar waarvan hij er ook een aantal mist. Zo wordt duisternis en stilte amper in dit stuk genoemd. Dit is wel een essentieel onderdeel van landschap en in juli 2004 heeft D66 hierover nog een motie ingediend die ook door de VVD werd onderschreven. Spreker merkt hier weinig van terug.

De heer KUIPERS heeft deze notitie met meer dan grote belangstelling gelezen en vindt het op zich jammer dat de initiatiefnemers niet hebben gezocht naar een breder draagvlak in de voorbereiding door bijvoorbeeld de fractie van GroenLinks erbij te betrekken. Immers, GroenLinks kent aan het Drentse landschap een grote waarde toe en hij citeert in dat verband uit het verkiezingsprogramma dat vorige week is aangenomen door de leden van GroenLinks, namelijk dat GroenLinks stevig inzet op de be-scherming van landschap, platteland, natuur en dier in relatie tot het milieu en wil de bevoegdheden in de nieuwe wet optimaal gebruiken. GroenLinks wil dat de provincie ook na 1 januari 2008 een leidende rol blijft spelen in de ruimtelijke ordening. Daar gaat het volgens spreker dan ook om, want de provincie kan en zal de richting moeten aangeven in de richting van de Drentse gemeenten en helder moeten maken wat de economische en recreatieve kracht is van deze provincie. Gemeenten zijn maar al te vaak geneigd naar het eigen grondgebied te kijken en daardoor ontstaan er allerlei industriegebieden en woonwijken zonder dat er wordt gekeken naar de situatie in 2030. In de nabije toekomst zal er sprake zijn van een bevolkingskrimp en die zal in Drenthe groter zijn dan in West-Nederland. Dat vraagt op dit moment dus al een heldere visie op de toekomst. Uiteindelijk zullen alle Drentse gemeenten baat heb-ben bij een integrale visie op de ruimtelijke ordening van de provincie Drenthe. Zijn fractie kan zich goed vinden in de voorliggende notitie en de filosofie die daarin is gelegd en hij wil graag actief meedenken, opdat er in de toekomst plezierig kan worden gewoon, gewerkt en gerecreëerd in Drenthe zonder dat de kracht van het landschap geweld wordt aangedaan. Hij ziet dan ook het symposium van maart 2007 als een goed vertrekpunt om gezamenlijk met de twaalf Drentse gemeenten daadwerkelijk aan de slag te gaan en ziet hierin voor de provincie een leidende rol.

De heer WIERINGA onderschrijft de woorden van de heer Hollenga. In de notitie wordt onderkend dat de twaalf grote gemeenten verantwoordelijk zijn om de landschapskwaliteiten vast te kunnen houden. Naar zijn mening moet de provincie de gemeenten de ruimte en de vrijheid geven om hieraan de juiste invulling te geven. Op pagina 3 wordt gesproken over de gebruikskwaliteit, maar volgens hem hoort daar ook de productie bij, zoals veehouderij en akkerbouw. Die worden in deze notitie volledig vergeten. Op pagina 4 wordt gesteld dat de inwoners van Drenthe door de provincie in het vervolg meer dan voor-heen betrokken moeten worden bij de vormgeving van het landschap. Naar zijn mening moeten boeren en recreatieondernemers er ook echt bij worden betrokken omdat deze mensen ervoor hebben gezorgd en er nog voor zorgen dat er in Drenthe kan worden gewerkt, gewoond en gerecreëerd. Er moet dus in gesprek worden gegaan met boeren en recreatieondernemers aangezien deze mensen binding hebben met het landschap.

De heer SMIDT wil de Drentse visie op dit stuk langslopen en dan hier en daar ingaan op wat anderen hebben gezegd. De VVD is als vanzelfsprekend voorstander van behoud en ontwikkeling van het Drents landschap. Hij vindt dat dit er met betrekking tot dit punt samen met gemeenten en inwoners moet wor-den opgetrokken. Deze notitie rept niet direct over landbouwers, maar er wordt wel gesproken in één zin over verbanden van grondgebruikers en daar hoort niet alleen de LTO bij, maar ook de boerenmarken

en agrarische natuurverenigingen. Dat zou echter een opsomming worden en vandaar dat spreker dit gebundelde begrip heeft gegeven. Dat is echter niet mis te verstaan, want de bevolking dient ook bij het landschap te worden betrokken voorzover de bevolking dat al niet zelf doet. In Drenthe zijn er namelijk heel actieve groepen van cultuurhistorische verenigingen die intensief met het landschap bezig zijn en waar ook veel kennis zit. Als het gaat over het aspect samenwerking met alle betrokken partijen, dan staat de VVD daar volledig achter.

De heer WIJBENGA antwoordt dat het prettiger zou zijn geweest wanneer de toelichting die de heer Smidt nu geeft al in de notitie had gestaan.

De heer BAAS merkt op dat de heer Smidt nu namens de VVD spreekt en niet als schrijver van de notitie.

De heer SMIDT merkt op dat de notitie ook is bedoeld als aanzet tot een discussie. Vandaar dat spreker nu als VVD'er zijn inbreng levert. Hij is ook niet voor een uniforme behandeling waarbij alles gelijk wordt behandeld, want het landschap is daarvoor veel te gevarieerd. Het gaat namelijk over zeer waardevolle beekdallandschappen waaraan de historie van Drenthe valt te ontwaren en dergelijke. Deze zullen ook specifiek beschermd moeten worden en daar wil hij zorgvuldig mee omgaan. Ook de VVD weet echter dat het landschap door de eeuwen heen verandert en hij vindt ook dat er zeker niet alleen moet worden geconserveerd, want dan raakt het landschap ook iets kwijt. Er zullen ook nieuwe ontwikkelingen zijn die op termijn het Drents landschap zeer sterk zullen beïnvloeden. Er is nu net een presentatie geweest over WB21 en ook het toekomstige waterbeheer zal enorm gaan veranderen en er zijn ook ontwikkelingen in de energiesector. De ontwikkelingen in de landbouw zullen het landschap beïnvloeden en hij is dan ook een voorstander van het laten mee-ontwikkelen van het landschap. Dat stond uiteraard ook al in de notitie. In de natuurbalans van het Milieu- en Natuurplanbureau wordt gesproken over de toenevende verrommeling van het landschap en dat treedt volgens dit orgaan vooral op in gebieden waar de landbouw als economisch dragend element zijn invloed verliest. Dat is wel een aspect dat hij nog naar voren wil brengen. De provincie Overijssel heeft daar al stappen in gezet en dat betekent dat het instrumentarium van groene en blauwe diensten ook moet worden betrokken om het ongewenste proces van verrommeling tegen te gaan, naast de ruimte voor ruimteregeling. Zeker in de gebieden waarin de landbouw belangrijke beperkingen ondervindt vanuit de maatschappelijke wens om het landschap te bewaren, kan dit instrumentarium een belangrijke rol spelen. De SER zegt namelijk in een rapport dat natuur- en landschapsbeheer bij boeren in goede handen is. Daar is de VVD het hartgrondig mee eens en de SER bepleit in dat rapport ook ondersteuning voor die ondernemers die in landschappelijk waardevolle gebieden moet opereren, althans voorzover de landbouw daar ook drager is van het landschap. De VVD koerst ook op het behouden van het landschap door het te ontwikkelen. Het landschap moet uitnodigen om te wonen, te werken, maar ook om te investeren en hij ziet het Drents landschap dan ook eerder als kans dan als keurslijf. Als het gaat om de bestuurlijke verantwoordelijkheden, dan legt het Rijk bij de agenda Vitaal Platteland in de Nota Ruimte heel duidelijk de verantwoordelijkheid voor de basiskwaliteit van het landschap bij de provincies en de gemeenten. Het Rijk doet dan ook decentraal wat decentraal kan en centraal, wat centraal moet. Dat is ook wel handig want dat scheelt bij het Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG) bijvoorbeeld een hoop geld en daarmee wordt ook de financiering op lagere niveaus neergelegd. Dat kan een probleem worden. De VVD vindt ook dat er binnen Drenthe decentraal gebeurt, wat decentraal kan. De provincie heeft de regierol die in de notitie duidelijk wordt omschreven, maar moet nooit verantwoordelijk willen zijn voor elk landschap in heel Drenthe. Daarbij kunnen gemeenten ook een heel goede rol spelen door bijvoorbeeld de landschapsontwikkelingsplannen, waarbij zij in dat proces ook duidelijk de lokale bevolking en agrarische sector kunnen betrekken. Er zijn zelfs voorbeelden van lokale initiatieven waar de bevolking een stuk beheer van het landschap overneemt. De VVD wil het dan ook niet top-down regelen, maar vooral bottom-up.

De heer HORNSTRA dankt voor de vele vriendelijke woorden die er zijn gesproken. Het is goed om te horen dat de commissie in meerderheid vindt dat het goed is dat dit initiatief is genomen. Er is een aan-

tal kritische kanttekeningen gemaakt, waarvan hij er op een aantal zal ingaan. Het uitgangspunt van spreker en de heer Smidt waren dat hij een aantal zaken zag gebeuren die niemand wenst en waarover moet worden nagedacht om te kijken hoe daarop zal moeten worden gereageerd en hij denkt dat de provincie daar zeker een rol in moet hebben. Op een aantal vragen heeft hij geen antwoord gegeven aangezien het zijn bedoeling was om van veel commissieleden hun inbreng te krijgen en die inbreng niet te bestrijden, maar dit mee te laten nemen in dit proces om zodoende tot een agenda voor het landschap te komen, waarbij de kennis van statenleden, LTO en andere belangenorganisaties hun plaats kunnen krijgen, zodat er een visie ontstaat waar de provincie iets mee kan. Daar doelt hij ook op als het gaat om integrale kennis, want er is in Drenthe heel veel kennis aanwezig op verschillende plaatsen, maar niet al die instanties en personen weten van elkaar wat zij weten. Misschien zou er in een soort kenniscentrum de kennis over het landschap aan elkaar moeten worden overgedragen. De PvdA zegt dan ook niet dat alles van bovenaf moet worden opgelegd, maar als bepaalde zaken niet goed gaan dan denkt spreker dat de provincie heel duidelijk die regierol moet pakken en moet kijken wat er kan worden overgelaten aan gemeenten en aan andere organisaties. De provincierol moet dus wel de regierol pakken en aangeven dat zij iets wil en ook aangeven hoe dat moet gebeuren en dan komt het vast beter dan nu. Er is een aantal opmerkingen gemaakt over gericht zijn op de ontwikkeling van het landschap. Dat lijkt hem logisch, want 15 jaar geleden was het landschap nog bijna woest en ledig en het is niet de bedoeling om daarnaar terug te gaan, want in Drenthe wonen, werken en recreëren mensen en het is dan ook een andere tijd. Spreker zou veel liever vijftig jaar vooruit kijken en vaststellen waar de provincie naartoe wil. Pas dan kan de kennis van heden en verleden worden meegenomen bij het ontwikkelen op een visie op de toekomst. Er zullen nieuwe vragen op de provincie afkomen en daarvan moet gebruik gemaakt worden. Een sterke regierol van de provincie lijkt hem dus een goede zaak. Er is een aantal opmerkingen gemaakt dat er te weinig stellingname is in deze notitie. Het was echter niet de bedoeling om heel duidelijk te maken wat spreker en de heer Smidt ervan vonden, om vervolgens de commissie daarop te laten reageren. Als het gaat om de wijze waarop de provincie de regierol moet invullen, moeten de staten ook niet blijven steken in eindeloze discussies over procedures en dergelijke. Er moet worden gezorgd dat er een soort van commitment bestaat over het feit dat er in Drenthe bepaalde landschapskwaliteiten zijn. Daar is al heel veel over bekend, dat moet in kaart worden gebracht en er moet worden aangegeven hoe daar in de toekomst mee om moet worden gegaan. Verder moet de monitoring goed gebeuren en dan moet het gewoon mogelijk zijn om de kwaliteit die er nu is, te vergroten. Drenthe is namelijk een provincie met heel veel kwaliteiten en het moet mogelijk zijn om die kwaliteiten verder te versterken. De deskundigheid van iedere groepering moet op waarde worden geschat en de provincie moet er niet vanuit gaan dat die deskundigheid alleen bij de provincie zit.

De heer WIJBENGA heeft het rapport van Grounds for Change genoemd en daar heeft hij in de wandelgangen ook al eens over gesproken. Wat vindt de heer Hornstra van de gedachte om het verhaal van Grounds for Change nog eens op te pakken en er een vertaling voor Drenthe van maken? Als dat wordt meegenomen als onderlegger voor een toekomstig POP, dan wordt het concreet gemaakt en kunnen er echte afspraken worden gemaakt

De heer HORNSTRA heeft daar niet in die zin over gesproken, maar er is alleen gezegd dat er een aantal ontwikkelingen is en daar is dit er een van. Het zal de heer Wijbenga wel duidelijk zijn dat zijn gedachtegang hem wel aanspreekt, aangezien hij bij de bespreking van het ILG ook heeft gezegd dat dit soort trajecten heel nadrukkelijk bij de planvorming moeten worden betrokken. Hij is het ermee eens dat als er 50 jaar vooruit moet worden gekeken en er ideeën voor zijn ontwikkeld waar tijd en energie in is gestopt, deze ideeën niet moeten blijven liggen maar hierbij moeten worden gebruikt. Als het gaat over klimaatverandering en hoe daarop moet worden gereageerd, dan is dat naast alle onderdelen die door de verschillende commissieleden zijn genoemd en ook door de heer Hollenga, iets wat moet worden meegenomen en naast en bij elkaar moet worden gelegd. Van daaruit moet dan worden gekeken welke kant de provincie precies uit wil. Hij vindt de opmerking van de heer Wijbenga dan ook zinvol.

De VOORZITTER merkt op dat de heer Wijbenga in eerste termijn een vraag heeft gesteld aan het college. Hij vraagt of de gedeputeerde die vraag eerst wil beantwoorden.

De heer WIJBENGA geeft aan dat zijn vraag ging over de vorm en inhoud van een ruimte voor ruimte-regeling. Uiteindelijk heeft het college die ruimte voor ruimteregeling ook omarmd, maar om dit direct in de volle breedte toe te passen was iets waar geen ruimte voor was. Toen is er gezegd dat er een experiment moest worden gedaan, namelijk een proef in een landelijk gebied en een proef in een wat meer stedelijke omgeving. Die proef zou inmiddels een heel eind moeten zijn opgeschoten, hoewel hij heeft gehoord dat de proef in de stedelijke omgeving niet helemaal is gelukt.

Mevrouw EDELENBOSCH antwoordt dat zij dit niet helemaal weet en vraagt aan mevrouw Jorritsma, één van de aanwezige ambtenaren op de tribune, of zij deze vraag kan beantwoorden.

Mevrouw JORRITSMA antwoordt dat er op dit moment twee pilotprojecten lopen. Er is tevens toegezegd dat de regeling na een jaar zal worden geëvalueerd. Het jaar is nu bijna om dus die evaluatie is ook aanstaande. Dit wordt straks in zijn geheel teruggekoppeld aan de staten. Zij verwacht dat dit in april of mei 2007 voorhanden zal zijn.

Mevrouw EDELENBOSCH merkt op dat er ooit al eens een excursie is geweest, dat er een discussie heeft plaatsgevonden en dat er opnieuw een excursie heeft plaatsgevonden. Op dit moment ligt er weer een stuk en spreker was aanvankelijk van plan hierover een bijeenkomst te organiseren en dat er uit dit hele proces iets zou komen dat als input tijdens die bijeenkomst kon worden meegenomen. Er is gezegd dat het jammer is dat de indieners van de voorliggende notitie niet pontificaal hebben gezegd wat zij vonden, want dan had de commissie daarop kunnen schieten. Spreekster moet echter kwijt dat zij weinig heeft gehoord wat iedere vertegenwoordiger van de verschillende fracties over dit onderwerp vond. Dat is wel jammer, want er is een aantal dingen die zij voor de volgende keer toch mee wil nemen. Zo is zij behoorlijk getriggerd door de opmerking over het begrip "integraal". Dat moet vooral niet gebeuren, want dat werkt zo vertragend. Er zijn in het verleden vaak discussies gevoerd over gebiedsgericht beleid en integrale aanpak, maar spreker dacht een ieder na jaren te hebben overtuigd dat de extra inzet om in samenhang dingen aan te pakken aan het begin van het traject zich tienvoudig terugvertaalt aan de achterkant van het traject. Zelf heeft zij de ervaring dat als het landschap een sectoraal onderwerp blijft waarover iedereen zijn zegje doet, dan wordt er eerst gebouwd of een weg aangelegd en dan wordt er iets aan een stukje landschap gedaan. Indien er een gebiedsgerichte aanpak wordt aangetroffen en het landschap wordt gekwalificeerd in de zin dat bekend is waar het mooi is, waar het verbetering behoeft en waar het best wat ingrepen verdraagt, dan wordt daar op een andere manier mee omgegaan. Een tweede punt dat zij jammer vindt gaat over de onthechting van de omgeving, want daar werd twijfel over uitgesproken en dat is wel iets waar zij al jaren mee bezig is. Dat gaat over natuur- en milieueducatie. Als mensen als kinderen in een gebied wonen en de beleving ervaren over hoe het komt dat hun gebied zoals de Veenkoloniën er heel anders uitziet dan Zuidwest-Drenthe of Noordenveld en bekend is welke geschiedenis er in dat gebied heeft gespeeld, dan gaat iedereen op een veel betrokkener manier met de omgeving om, ook als er bepaalde ontwikkelingen zijn gewenst. Spreekster vindt het verder jammer dat er hier en daar toch binnensluipt dat er in landschap en ontwikkeling een tegenstrijdigheid zou zitten. Die tegenstrijdigheid is er heel lang geweest met natuur en landbouw en daarin is gelukkig een compromis, overleg en een afstemming in gecreëerd. Zij is het met iedereen eens dat als het gaat om de gebruikswaarde van het landschap, het natuurlijk gaat over de grondgebruikers, zoals particulieren, boeren en andere buitenlui. Het is absoluut noodzakelijk dat er met burgers wordt gecommuniceerd waarom het in bepaalde gebieden zo bijzonder is. De cultuurhistorie van de Veenkoloniën levert een vlak landschap op en daar moet op die plek heel voorzichtig mee om worden gegaan. Het is niet zo dat het daar allemaal vlak is, dat er dus ruimte is en dat er dan alles mogelijk is, want doordat het vlak is, is ook alles er te zien. Dat zijn discussies die gevoerd zullen moeten worden. Zij is het met de heer Smidt eens dat er maximale inzet zou moeten zijn op het gebruik van groene en blauwe diensten, maar zij geeft de commissie wel mee dat er wordt gewerkt aan het project Amerdiep

en dat het een onvoorstelbaar grote klus is om voor 30 jaar voor een groep boeren een financiering af te spreken, al is het maar omdat dit nog nooit eerder is gebeurd en sommige andere partners daar ook heel erg huiverig voor zijn, want dit gaat niet over één collegeperiode. Zij spreekt haar dank uit voor de waarderende woorden die voor deze notitie zijn uitgesproken. Naar de heer Baas toe merkt zij op dat zij het op prijs zou stellen indien de discussie toch wat steviger wordt gevoerd in de vorm van een boodschap in de richting van een nieuw collegeprogramma. Als de verkiezingen er namelijk zijn wordt er onmiddellijk geschreven en als de staten die discussie dan daarna nog voeren, dan moet dit pas later worden ingevoerd. De commissie dient die kans dus nu te pakken. Spreekster voelt zich verantwoordelijk voor het landschap in geheel Drenthe en dat is ook de rol van de provincie. Dan gaat het erom dat de provincie zich niet mengt in de rol en de taak van de gemeenten, maar dat er gekeken wordt hoe de provincie de gemeenten kan stimuleren om zo goed mogelijk mee te doen. De staten weten dat dit ook precies de reden was dat de vorige keer de Nota Landschap is gemaakt, want de provincie heeft daar niet in eerste instantie de beslissingsbevoegdheid over. De provincie moet dan ook beschrijven wat de landschapskwaliteit is en moet gemeenten verleiden om daar goed mee om te gaan. De provincie wordt nu ook weer gedwongen om in het kader van de Nota Ruimte en de WRO het provinciaal belang te definiëren. Dat is het aardige in deze notitie en misschien moet dat eens worden besproken met een aantal mensen die daaraan een meer technische en wetenschappelijke onderbouwing kunnen geven. De vraag is daarbij hoe de kwaliteit van het landschap kan worden gekwantificeerd en hoe er wordt gedefinieerd waar het over gaat. Het gaat daarbij niet alleen maar over mooi en lelijk, want daar komt het heel vaak op uit.

TWEEDE TERMIJN

De heer WIJBENGA laat de opmerking van mevrouw Edelenbosch over integraliteit niet onbesproken. Als hij kijkt naar de notitie op pagina 5, dan wordt daar ruim aandacht besteed aan het begrip integrale kennis. Het gaat daar om het ontbreken van integrale kennis en toen hij dat las kwamen er al snel ideeën bij hem op over kennismanagement bij bedrijven. Er worden miljoenen over de balk gegooid aan kennismanagementsystemen, terwijl het er vaak gewoon op neer komt om mensen met elkaar in contact te brengen en elkaar de dingen te laten vertellen. Hij was bang dat er weer van alles omheen wordt gebouwd wat veel geld kost en wat niet tot een goed resultaat zal leiden.

Ten aanzien van groene en blauwe diensten merkt spreker op dat de agrarische sector tekort wordt gedaan indien er wordt gezegd dat deze het van die groene en blauwe diensten moet hebben. Agrarische bedrijven zijn er in de gebieden waar hij het over heeft primair om daar agrariër te kunnen zijn en niet omdat agrariërs monumentenwacht of natuurwacht zijn. Hij wil er dan ook naar streven dat de bedrijven die er zijn en die goede mogelijkheden hebben uit de voeten kunnen en als daar groene en blauwe diensten bij kunnen dan zou dat mooi zijn. In een opmerking in de notitie wordt gewezen op de uniciteit van Drenthe en dat Drenthe zo speciaal en bijzonder is dat er niet hoeft te worden gekeken naar de aanpak bij andere provincies. Dat vindt spreker jammer.

De heer SMIDT antwoordt dat de heer Wijbenga hem heeft misbegrepen als het gaat om groene en blauwe diensten. Er zijn in Drenthe gebieden, zoals het Drentse Aa-gebied, waarvoor geldt dat als er ingrepen worden gedaan in het gebied er om aanvullende maatregelen wordt gevraagd, zoals aangepast bouwen of extra erfbeplanting en dergelijke. Die groene en blauwe diensten kunnen ook worden gebruikt om te zorgen dat ondernemers in die gebieden gecompenseerd worden voor hun beperkingen in dat gebied.

De heer WIJBENGA merkt op dat hij dan de heer Smidt toch beter verstaat dan hij dacht.

De heer WIJBENGA wijst op de eerste alinea van pagina 2, waarin staat dat het niet gaat over de aanpak in andere provincies, want zowel landschap als bestuur zijn daar anders van samenstelling. Natuurlijk is dat zo, maar dat betekent niet dat Drenthe niet van andere provincies kan leren. Ook in Drenthe wordt er veel geld uitgegeven in een project als LEADER. Er wordt geprobeerd om mensen internatio-

naal met elkaar in contact te brengen om zodoende van elkaar te leren en als er een onderwerp is waar dit heel goed bij zou kunnen, is het dit onderwerp.

De heer HORNSTRA antwoordt dat de heer Wijbenga gelijk heeft. De tekst in de notitie was bedoeld om aan te geven dat er niet één op één vergelijkingen kunnen worden gemaakt, maar misschien is dat gewoon wat ongelukkig opgeschreven. Over integrale kennis wil spreker nog een opmerking maken, want daar heeft hij nadrukkelijk iets anders mee bedoeld en dat heeft de heer Wijbenga inmiddels ook begrepen. Zo is het de bedoeling dat de kennis die er bij ouderen bestaat, ook op jongeren wordt overgebracht. Mevrouw Edelenbosch gaf zojuist al aan dat er bij heel veel mensen weinig kennis is over de bron, waar zijn vandaan komen en hoe het komt dat zij in Drenthe wonen. Dat is ook het idee wat achter dit verhaal zat, omdat hij dit nadrukkelijk als een van de uitgangspunten heeft willen nemen. De kennis die er is moet worden gebundeld en daarover moet de regie worden gevoerd. Spreker snapt wel dat er nog wat duidelijker stelling had moeten worden genomen, maar dit is toch een wat andere benadering dan die er tot nu toe is geweest. Er moet namelijk worden gezorgd dat de aanwezige kennis bij elkaar wordt gebracht en daar moet mee aan het werk worden gegaan.

De heer BAAS merkt op dat er een aardige verschrijving in dit stuk staat en deze geeft precies weer waar het hier eigenlijk over zou moeten gaan. Er staat in het stuk namelijk niet Grounds for Change maar Grounds for Chance. Het woord kans is namelijk waar het in deze notitie om gaat. Of zijn fractie die kans zal grijpen, hangt natuurlijk ook van de uitslag van de verkiezingen voor provinciale staten af.

De heer HAAR wil het handvat aanvatten die de gedeputeerde hem zojuist gaf, namelijk dat er concrete voorstellen voor de volgende statenperiode moeten worden gedaan. Dat is ook naar aanleiding van de discussie die hier plaatsvond over de afstemming tussen provinciaal beleid en gemeentelijk beleid. De autonomie van de gemeenten is weliswaar belangrijk, maar daar worden wat twijfels bij geuit en dat autoriteit onmisbaar is, ook bij de provincie, is een logische gedachte. De afstemming tussen provincie en gemeente heeft ook nog met een andere kwaliteit van het landschap te maken die nog niet aan de orde is geweest en dat is de horizon van het landschap. Uitzicht is namelijk ook van belang en daarbij komt hij zaken tegen die hij een gemeentegrens overschrijdende landschapsbeïnvloeding zou willen noemen. Hij stelt de gedeputeerde voor om naar het volgende collegeprogramma mee te nemen dat er in Drenthe niet opnieuw zo'n lelijke woontoren als in Assen op andere locaties wordt geplaatst. Wanneer de provincie een mooie landschappelijke horizon wil houden dan kan hij dat missen als kiespijn.

De heer KUIPERS merkt op dat binnen de discussie over het wel of niet verenigen van de voorliggende notitie, de brede opzet van de notitie waarin nog niet alles is afgetimmerd en ingekaderd, juist de mogelijkheden geeft om in het vervolg die invulling, ieder vanuit zijn eigen optiek, uit te voeren. Hij ziet deze notitie dan ook veel meer als een startnotitie die bijvoorbeeld zijn vervolg gaat krijgen bij het symposium in maart en van daaruit worden er dan vervolgstappen gedaan. Hij is het dan ook niet eens met sprekers die vinden dat het wat meer afgekaderd had moeten worden. Juist die openheid geeft die discussiemogelijkheid nog.

De VOORZITTER concludeert dat wat de heer Kuipers opmerkt, meerderen hebben aangegeven. De heren Wijbenga en Hornstra hebben gerefereerd aan een symposium dat wordt gegeven en de heer Baas heeft gezegd dat er moet worden nagedacht over onderdelen voor een nieuw collegeprogramma. Daarmee wordt al duidelijk aangegeven dat er zeker vanuit deze commissie blijvend wordt gewerkt aan een goede invulling van het landschap van Drenthe en dat het echt een provinciale zorg blijft. Daarom zal de discussie daarover na vandaag ook zeker niet zijn beëindigd.

(De voorzitter schorst de vergadering van 15.36 uur tot 15.42 uur).

9. Brief van 2 november 2006, kenmerk 44/5.11/2006012579 van het college van gedeputeerde staten; Europese Kaderrichtlijn Water

De heer VOS spreekt in. Hij heeft in de commissievergadering van 6 november 2006 ook al ingesproken. Hij heeft toen verzuimd om het verhaal wat hij toen heeft verteld te onderbouwen met cijfers. De heer Haikens en de heer Slagter hebben om die cijfers gevraagd en dus heeft spreker iets opgeschreven waaruit de commissie de cijfers kan halen. Hij begint met de beeklopen die een ontwatering hebben vanaf Reest en Wieden. Het water wordt van daaraf afgevoerd en 's zomers komt er IJsselmeerwater voor terug. Dat is niet de bedoeling, ook niet met de Kaderrichtlijn Water. Zo kan hij al heel veel noemen. De Kaderrichtlijn Water is er juist voor om het grondwater in het gebied te houden en de waterschappen in Drenthe doen dat gewoon niet. Dat heeft hij de vorige keer ook al uitgelegd. Zeker in het Schonebekerdiep doen de waterschappen dat al 20 jaar niet, dus wat moet deze provincie nog met de waterschappen? Spreker heeft een berekening gemaakt en heeft bezwaar bij de provincie gemaakt. In 2004 heeft hij een en ander uitgerekend en toen zou het Schonebekerdiep al verbeterd worden, maar het klopte uiteindelijk niet met de kaarten en ook niet met de maaiveldhoogte. Vorige week was dit hetzelfde, want toen is er een waterschapsvergadering geweest waar hij ook heeft ingesproken. Hij heeft toen hetzelfde verteld. Grontmij had een kaart gemaakt en de beek bleek nu ineens 100 meter breed en elders weer 40 meter. Hij vraagt zich af hoe die afmetingen tot stand komen, want dit moet worden onderbouwd door goed werk te leveren door middel van een goede kaart met correcte waterpeilen. Dat was echter niet aanwezig en er waren dan ook vijf insprekers die het niet met het waterschap eens waren. Hij zal de commissie de cijfers doen toekomen. Hij heeft drie jaar geleden geconstateerd dat die beek drie meter diep is en een waterpeil in september had van 25 centimeter. Dat is dus twee meter en 75 centimeter en anders stroomt het grondwater vanaf de flanken gewoon af. Nu die flanken veel hoger zijn, betekent dat een veenverdroging van 50 procent. Gevolg daarvan is dat als het grondwater in de vorm van de beekstroom vanaf Coevorden wordt gemeten en daar is 85 vierkante kilometer voor, maar één meter 50, dan komt spreker aan bijna 13 miljoen kubieke meter wat aan verdroging onderhevig is. Alterra had bovendien nog berekend dat er sprake was van een verdroging van één meter 60, dus is de verdroging door waterafvoer veel sterker. Hij vraagt zich als burger af waarom door de provincie voor die verbetering nog € 34 miljoen moet worden betaald, want de verdroging wordt veroorzaakt door de politiek van de waterschapsbesturen. Hij maakt daar bezwaar tegen, want de commissie moet goed weten wat hier aan de hand is en waaraan de Drentse belastingbetaler zijn geld dient te besteden.

Mevrouw VAN DE VIJVER merkt op dat de prima presentatie van de heer Schiltkamp over de Europese Kaderrichtlijn Water voor een deel de ongerustheid bevestigt die zij al langere tijd heeft, maar stelt op sommige punten ook weer gerust. De presentatie stemt dan ook voor een groot deel overeen met de ideeën die spreekster hierover heeft. De Europese Kaderrichtlijn Water is in 2000 vastgesteld en legt lidstaten de verplichting op om uiterlijk op 22 december 2015 al het oppervlakte- en grondwater in een goede chemische en ecologische toestand te hebben en daartoe moet er uiterlijk op 22 december 2009 voor elk stroomgebied een beheersplan worden vastgesteld. In Nederland zijn voor de natuurlijke wateren per watertype per watertype ecologische doelstellingen vastgesteld en voor het sterk veranderd en het kunstmatige water moeten op regionaal niveau per waterlichaam de ecologische doelen worden afgeleid en daar ligt het moment dat de provincie in beeld komt. Vervolgens moet dan in beeld worden gebracht welke maatregelen nodig zijn om de ecologische doelen te halen, er moeten maatregelpakketten worden vastgesteld en per pakket moeten dan vervolgens de totale kosten worden berekend en uiteindelijk zullen provinciale staten eind 2009 een stroomgebiedsplan moeten goedkeuren voor alle stroomgebieden en alle waterlichamen, voorzover die zich binnen de provinciale grenzen van Drenthe bevinden en moet dat stroomgebiedsplan ook in overeenstemming zijn met het POP en een aantal andere plannen of andersom. Het moet in elk geval sporen en dat zal nog veel werk voor de provincie opleveren. Voor een deel wordt het werk verricht door de waterschappen. Waterschappen trekken het proces voor de oppervlaktewateren en de provincies doen het grondwater. Provincies stellen uiteindelijk de ambities en de doelen vast. Inmiddels wordt er al een hele tijd hard gewerkt bij zowel de

waterschappen als de provincie om grip te krijgen op de materie. Zo zijn er al verschillende december- en zomernota's verschenen en langzaam maar zeker wordt duidelijk dat er nog heel veel niet duidelijk is. Wat moet en wil de provincie, wat moet er worden gedaan en wat gaat het allemaal kosten? Hoe houdt provinciale staten de vinger aan de pols? Hoe wordt ervoor gezorgd dat de provincie niet in december 2008 wordt geconfronteerd met een ontwerpbeheersplan dat niet aan de verwachtingen voldoet? Hoe wordt aan de waterschappen duidelijk gemaakt wat de verwachtingen zijn? De waterschappen zitten ondertussen niet stil. Gebiedsgroepen zijn opgericht waarin deskundigen met kennis van het gebied functioneren die samen een deelplan maken. Er zijn 68 gebiedsgroepen in drie stroomgebieden die rapporteren aan vijf waterschappen gelegen in vier provincies. Met welke opdracht zijn die gebiedsgroepen aan de slag gegaan? Aan welke randvoorwaarden moeten die rapportages voldoen? Hoe breed of hoe smal en hoe diepgaand zijn die rapportages? Waarom is er in de zomernota's gekozen voor het zogenaamde Praagse model waarbij er wordt uitgegaan van de huidige situatie en hoe deze te verbeteren, in plaats van het Nederlandse model dat in eerste instantie vastlegt wat de provincie eigenlijk zou willen bereiken, waarna wordt gekeken hoe daar vanuit de huidige situatie kan worden gekomen. Als de zomernota's meer waren geweest dan beschrijvingen van problemen en zaken die nog onduidelijk zijn, dan zou daar wellicht een antwoord op zijn gekomen. Er wordt geen indicatie gegeven waar de regio voor wil gaan en er spreekt een grote mate van voorzichtigheid met betrekking tot het ambitieniveau uit en uit het geheel spreekt een afwachtende houding in de richting van het Rijk als het gaat om de chemische norm. Er is geen indicatie van verwachte kosten, geen lijstjes van maatregelen of hele summiere opsommingen. Haalbaar en betaalbaar, dat zijn de gevleugelde woorden, maar volgens wie is het haalbaar en betaalbaar door wie en waarvan wordt het betaald? Wat is nu eigenlijk de norm en wie stelt deze vast? Dat is spreekster niet duidelijk. Wel is al duidelijk dat verschillende waterschappen verschillend met hun gebiedsgroepen omgaan en dat de eerste aanzetten om tot een plan te komen al verschillend zijn. Om een lang verhaal niet nog langer te maken, gaat het haar erom dat zij wel het gevoel heeft dat er heel veel gebeurt, maar dat zij niet weet wat er gebeurt en zij is er niet gerust op dat de uiteindelijke voorstellen voor het ambitieniveau, doelen en de maatregelenpakketten aan de provinciale eisen zullen voldoen. Sterker nog, zij weet niet helemaal zeker wat zij ervan mag verwachten of eisen. De gedachte van de heer Schiltkamp en mevrouw Klip om de commissie op 25 april 2007 en 19 september 2007 zaken voor te leggen biedt wel een oplossing, maar het gevoel blijft dat de staten in een trein zitten waarvan zij zelf niet de bestemming hebben gekozen. De staten mogen alleen elk station opnieuw bekijken om te kijken of de provincie nog altijd op de goede weg zit. Wat ontbreekt is een startnotitie over wat de provincie nu eigenlijk te zijner tijd mag verwachten van die stroomgebiedsplannen voor Drenthe. Dit is een soort van meetlat waarlangs de doelen en maatregelen kunnen worden gelegd. Wat vinden de staten van het ambitieniveau van die doelen en van de kosten die er moeten worden gemaakt om de doelen te bereiken? Daar zou dan eerst in deze kring over moeten worden gepraat en vervolgens zouden de waterschappen en de gebiedsgroepen de resultaten daarvan mee moeten krijgen voor het opstellen van die deelplannen. Uitgangspunten, denkrichtingen, hoofdzaken en kernpunten zouden in die startnotitie moeten worden meegenomen om te zijner tijd dit als een criterium te gebruiken om te kijken of bereikt is/wordt wat er bereikt moet worden. Dat maakt ook dat de provincie niet wordt geconfronteerd met totaal onvergelykbare stroomgebiedsplannen die heel moeilijk naast elkaar zijn te leggen of die moeilijk te vergelijken zijn met zaken als het POP, de wensen voor het landschap en Grounds for Change. Er zijn heel veel landschappelijke en inrichtingszaken te bedenken die hier allemaal mee te maken hebben. Soms heeft spreekster het gevoel dat de provincie zich gedraagt als een partij die een stuk grond bezit waar een huis op staat dat niet langer aan de eisen voldoet. De provincie neemt dan een aannemer in de arm die de opdracht krijgt om rekening houdend met het Bouwbesluit en het bestemmingsplan er iets moois van te maken en dat de provincie dan volgend jaar wel ziet wat ervan geworden is. Ook het stedelijk water is een belangrijk onderwerp, maar zij heeft nergens kunnen zien op welke manier de provincie de gemeenten hierbij betreft. Wat doet de provincie nu met het stedelijk water? Dat water is vaak niet schoon en de vraag is hoe de provincie ervoor zorgt dat die bron van vervuiling ook wordt opgelost en dat ook daar wordt voldaan aan wat de Kaderrichtlijn Water de provincie oplegt. Zij denkt dat het dus goed is om te beginnen met een startnotitie als uitgangspunt, maar daarover hoort zij graag de andere fracties en de gedeputeerden.

Mevrouw KAAL constateert dat mevrouw Van de Vijver de procedure van de Kaderrichtlijn Water al helemaal heeft geschetst, dus dat gaat zij niet over doen. Zij deelt de ongerustheid van mevrouw Van de Vijver omdat er nog heel veel zaken onduidelijk zijn om goed te beoordelen. Er is nog geen bepaalde koers gekozen en bepaalde normen zijn nog niet vastgesteld. Het ministerie denkt eind 2007 klaar te zijn met het vaststellen van drempelwaarden en dan moet de regionale differentiatie nog plaatsvinden. Kortom, zij heeft de ongerustheid dat op het moment dat de provincie mee mag denken en praten, er achter de feiten aangelopen wordt of dat er op een korte termijn allerlei meningen dienen te worden gevormd. Het zou inderdaad prettig zijn indien de staten ruim van tevoren meer inzicht krijgen en op die manier zou een startnotitie een mogelijkheid kunnen zijn. Vandaar dat zij het voorstel van de PvdA van harte ondersteunt.

De heer HAIKENS wijst erop dat de agendering van dit stuk ook mede door de VVD tot stand is gekomen, want de VVD heeft ook in het verleden meerdere keren gevraagd naar de voortgang van de Kaderrichtlijn Water. Veel partijen be kroop ook het gevoel in hoeverre het liep en in hoeverre het om de provincie heen liep. De vraag was ook of de staten niet de informatie misten die nodig was om definitieve besluiten te kunnen nemen. De gedeputeerde heeft daar uitstekend op gereageerd door deze zomer meerdere keren informatie te verstrekken. Deze middag is er een uitstekende presentatie van de heer Schiltkamp geweest en daardoor is er voldoende duidelijkheid over ontstaan. Ook de heer Schiltkamp heeft aangegeven dat er in april 2007 een voortgang plaatsvindt van deze discussie. Spreker vindt dan ook dat de staten door de tijd heen in een informatiestroom zijn terechtgekomen die ook hoort en past bij dit ingewikkelde proces. Over de kadernota moet toch nog eens goed worden nagedacht, want de provincie moet geen grotere broek aantrekken dan de provincie past. Voor zover spreker de Kaderrichtlijn Water kan lezen, ziet hij dat in het voorproces de verantwoordelijkheden ook onder anderen bij de waterschappen zijn neergelegd en dan moet de provincie voorzichtig zijn om die verantwoordelijkheden tot zich te nemen. Hij is dan ook van mening dat er bij de waterschappen als het gaat om bepaalde onderdelen veel kennis aanwezig is en de provincie kan politiek gezien van die kennis ook zonder meer gebruik maken. Als die kadernota dan ook in grote lijnen in beeld brengt hoe het proces straks plaats zal vinden, dan heeft hij daar geen enkel probleem mee en als dit ook aangeeft hoe de provincie inhoudelijk moet omgaan met de keuze van de herkomst van de informatie, dan schiet de provincie daarin te ver door. Zijn eerste vraag betreft het feit dat het jaar 2015 eigenlijk altijd het jaar is geweest waarin de Kaderrichtlijn Water gerealiseerd en geïmplementeerd zou moeten worden. In december 2006 is door de Tweede Kamer de besluitvorming uitgesteld tot 2027. Nu worden ook in dit stuk een groot aantal data en ijkpunten gepresenteerd en spreker kan zich voorstellen dat het verschuiven van 2015 naar 2027 wel degelijk invloed heeft op bepaalde processen die tot nu toe geacht werden voor 2015 afgerond te zijn. Spreker kan zich niet voorstellen dat alles gewoon doorloopt, maar dat het kleine stukje dat verschrikkelijk veel geld kost en waarvan de investeringen op termijn nog moeten worden bekeken alleen maar na 2015 wordt geëffectueerd, maar dat de discussie die ten grondslag heeft gelegen aan het besluit van deze regering ook iets in zich hield dat bepaalde aspecten die vóór 2015 moeten zijn gerealiseerd, ook daarna gerealiseerd zouden kunnen worden. In het hele traject is er dus toch wat meer ruimte dan er in de toelichting van de heer Schiltkamp naar voren kwam.

Zijn tweede punt betreft de relatie van Natura2000 met de Kaderrichtlijn Water. Bekend is dat de processen daarin niet helemaal gelijk lopen en onder anderen de gelden daarvoor lopen niet helemaal parallel. Besluitvorming binnen de Natura2000-gebieden en vooral de instandhoudingsdoelen die daarvoor moeten worden geformeerd lopen niet helemaal parallel met de Kaderrichtlijn Water. Hoe gaat de provincie daarmee om? Het is voor de staten zeer belangrijk om te weten hoe met deze materie om te gaan.

De heer KUIPER merkt op dat er door vorige sprekers duidelijkheid is gevraagd over de invulling van de procedure. De procedure is op zich helder, maar op welke momenten en op welke manier wordt daarop ingestapt en leveren de staten hun bijdrage? Het college zou de staten daar op een heel actieve manier bij moeten betrekken. Er is nu een half uur over gesproken, maar spreker zou daar wel eens een uitgebreidere benen op tafelsessie aan willen wijden. In het begin van zijn statenperiode acht jaar geleden

heeft hij er al op gewezen dat er een relatie bestaat tussen kwantiteit en kwaliteit en daar is vanmiddag ook iets over gezegd door het kader van WB21 en de Kaderrichtlijn Water bij elkaar te betrekken. Dit heeft ook een heel duidelijke reden, zoals bijvoorbeeld de diffuse bronnen die er zijn en die bij een overstroming een gigantische vervuiling kunnen veroorzaken in de omgeving en het waterbeheersgebied. In dat gebied zou er vanuit moeten worden gegaan dat WB21 en de Kaderrichtlijn Water op een heel goede manier bij elkaar betrokken zouden moeten zijn en wat schetst zijn verbazing dat hij in een van de sheets ziet dat er bij de zomernota een scheiding is aangebracht en dat er is gezegd dat de WB21 daar niet bij betrokken hoeft te worden en bij de decembernota gebeurt dat ineens wel weer. Nu heeft de zomernota een heel belangrijke functie voor het onder de aandacht brengen wat de stand van zaken is, hoe het naar de provincies toe gaat en hoe de staten daarover mee kunnen praten en dat heeft weer gevolgen voor de decembernota. Het is dan ook te zien in het procedureoverzicht zoals deze is geschreven en daarom verbaasde het hem dat er op de sheet werd aangegeven dat dit er niet bij betrokken zou worden. Hij wijst er met nadruk op dat provinciale staten daar een duidelijke richting aan moeten en kunnen geven, maar dan moeten de staten wel de juiste informatie hebben en die krijgen de staten pas indien er een goede procedureafspraken wordt gemaakt over het moment waarop de staten worden geïnformeerd over de procedure waarin zij zijn betrokken en over de zaken waarover de staten een tijdje daarna weer een beslissing zouden moeten nemen. Die boodschap wil spreker graag meegeven.

De heer POPKEN wijst erop dat water een eerste levensbehoefte is en constateert iedere dag weer dat de thee die hij drinkt van schoon water kan worden gemaakt. Water is een object waar Nederland rijk van voorzien is en die rijkdom moet Nederland koesteren. De beelden op de televisie geven aan dat die rijkdom in andere delen van de wereld niet vanzelfsprekend is. In Nederland moeten partijen zich er meer bewust van worden dat er beter met oppervlaktewater en grondwater moet worden omgegaan. Er zijn heel veel invloeden die kunnen leiden tot vervuiling van het water en daarvoor is regelgeving nodig. Deze Kaderrichtlijn Water zou eigenlijk niet nodig moeten zijn, maar het is niet anders. Hij is dan ook blij dat deze richtlijn er ligt, maar helaas is hem vanmiddag voorgeschoteld dat er nog heel veel gebeuren moet voordat de zaken op een rij staan. In ieder geval heeft spreker de hoop dat in de toekomst het water in goede banen kan worden geleid.

De heer WIERINGA merkt ten aanzien van de Europese Kaderrichtlijn Water op dat er eerst meer duidelijkheid moet komen over de effecten van de te nemen maatregelen ten opzichte van de kosten. Daarom stelt hij voor om eerst de proeven af te wachten die in samenwerking met de waterschappen en LTO-Nederland worden verricht. Spreker is ook blij dat de land- en tuinbouw geen extra maatregelen tot 2015 worden opgelegd vanwege de Kaderrichtlijn Water. De sector heeft het al zwaar genoeg om aan allerlei andere regels, zoals de nitraatrichtlijn te voldoen. Verder kan hij de begrippen van staatssecretaris Melanie Schultz volledig onderschrijven, namelijk dat het haalbaar en betaalbaar moet zijn. Hij wil daar nog een begrip aan toevoegen, namelijk dat het vooral ook praktijkgericht moet zijn. Tevens pleit hij ervoor om er vooral geen extra Nederlandse en provinciale regels overheen te leggen.

De heer LANTING heeft net in de inleiding gehoord dat er bij de Kaderrichtlijn Water ontzettend veel komt kijken. Er zijn hoge ambities en dat zal bij elkaar heel veel geld gaan kosten. Spreker kan zich voorstellen dat er zorg is over de rekening die straks bij de burger komt te liggen. Er is een bepaalde behandelingswijze afgesproken en hij wil daar nu in de discussie dan ook niet op ingaan. Wel heeft hij een paar opmerkingen waarvan hij vindt dat er geen aandacht voor is geweest en die aandacht wel moeten hebben. Allereerst is dat de speciale positie van Drenthe. Indien er vanuit de Kaderrichtlijn Water naar Nederland wordt gekeken, dan ligt 80 procent van Nederland net onder of net boven de zeespiegel en dat levert een bepaalde benadering voor Nederland op. De positie van Drenthe is een van de kleine gebieden die anders is, namelijk Drenthe ligt vijftien meter boven de zeespiegel. Deze provincie dient dan ook anders te worden benaderd en daar moet ook naar worden gekeken, want tenslotte zijn dit de provinciale staten van Drenthe. Spreker heeft geen goed gevoel over de verontreinigingen en de getallen die daarbij worden genoemd. Hij constateert dat na de Tweede Wereldoorlog tot aan

1980 werd gemeend dat hoe meer mest er op het land werd gegooid, er meer van het land kon worden afgehaald. Dat is helemaal uit de hand gelopen en er is dan ook rond 1980 inzicht ontstaan. Het moment is bereikt dat er weer een bepaald evenwicht is bereikt. Indien de provincie zich baseert op de oude cijfers dan wordt er in Nederland meestal vrij puriteins uitgegaan van die cijfers en worden deze goed toegepast. Indien de provincie zich dan baseert op cijfers uit het verleden die te hoog zijn, dan zit daartussen een stuk wat veel kost, maar die misschien niet direct nodig zijn. Het is goed om daar in de benadering zelf eens goed naar te kijken. Het gaat namelijk om de effectiviteit en dat wil hij op basis doen van cijfers. Deze opmerkingen wil spreker graag in de behandelwijze meenemen.

Mevrouw KLIP heeft gehoord dat mevrouw Van de Vijver zoveel vragen heeft gesteld dat zij die op dit moment niet allemaal kan beantwoorden. Het is dan ook goed om dit wat globaler te bespreken, waarna zij dan zal ingaan op een aantal details. Dit college neemt de staten graag mee in alle ontwikkelingen. Dat was te zien bij de energienota en dat zal zeker ook zo zijn bij de Kaderrichtlijn Water. Zij verwijst dan ook naar de reactie van de heren Kuiper en Wieringa, want er moet dan wel iets zijn om over te praten. Dat is een ingewikkeld proces om daar achter te komen en dat proces loopt niet alleen in Drente met de drie regionale bestuurlijke overleggen waar in deze provincie mee wordt gesproken, maar loopt in heel Nederland vertraging op. Dat betekent ook dat daar waar het de bedoeling was dat de staten ook al zouden kunnen beslissen over de inhoud van de zomernota 2006, dit in heel Nederland is opgeschoven, aangezien er nu nog niets is te zeggen over doelen, maatregelen en kosten. Dat brengt spreker bij het punt van mevrouw Van de Vijver, dat ook door mevrouw Kaal is onderschreven, namelijk dat er eigenlijk een startnotitie zou moeten komen waarin staat wat de provincie verwacht van dat gebiedsproces. Om echter vast te kunnen stellen wat daar ingezet moet worden, zijn wel al die gegevens nodig. Daarnaast is er al veel bekend, maar ook heel veel onbekend en bovendien doorkruist de provincie dan volledig het door het Rijk opgelegde proces dat het bottom-up moet zijn. Het Rijk heeft voorgeschreven dat eerst met al die gebiedsgroepen, waar gemeenten, de provincie maar ook allerlei belangenbehartigingsorganisaties bij betrokken zijn, gezamenlijk moet worden gesproken. Natuurlijk gebeurt dit ook wel op basis van cijfers die de waterschappen aanleveren, maar dat is in principe een heel open proces. De bedoeling is dus dat die gebiedsprocessen een minimale en een maximale variant gaan opleveren en daarbij zijn doelen, maatregelen en kosten aan elkaar gekoppeld. Het moet ook duidelijk zijn dat er bij het ingewikkelde MEP/GEP- schema met al die cijfers en stappen die er moeten worden genomen, moet worden beredeneerd waarom welke waarde aan welke stap wordt toegekend. Die visie per waterlichaam komt dan naar provinciale staten toe en dat is dan het moment dat de staten nog alle vrijheid hebben om wat dan ook te besluiten. Het is dus niet zo dat de provincie al die gebiedsgroepen alvast met een stichtelijke boodschap op pad stuurt met wat de provincie graag wil, maar dat betekent niet dat de staten niet aan zet zijn om de ambities van de staten te verwoorden op het moment dat al die rapportages van waterlichamen op tafel komen. Daar kunnen de staten dan heel duidelijk beredeneerd zien wat de afwegingen zijn om te kiezen tussen minimaal of maximaal of daar ergens tussenin. Bovendien kunnen de staten afwegingen maken waar zij wat meer of wat minder zouden willen, want de provincie kan het geld maar één keer uitgeven. Daar ligt ook de link die de heer Schitlkamp legde met de nieuwe WRO, want als de provinciale belangen duidelijk in beeld zijn gebracht, dan horen daar belangen in de sfeer van ruimtelijke ordening bij, maar ook omgevingsbelastende bedrijvigheid, milieu- en klimaataspecten en ook het grond- en oppervlaktewater.

Mevrouw KAAL geeft aan dat dit klopt en dat er nu nog niet veel informatie is. Het is inmiddels ook al halverwege januari en er is de staten toegezegd dat er op 25 april wel een rapportage zal liggen. Zij hoopt dat daar een kostenefficiëntie-analyse bij zit, waarbij van tevoren al die instanties hun inbreng in mogen hebben. Schat de gedeputeerde in dat dit wel binnen drie maanden voor elkaar komt?

Mevrouw KLIP antwoordt dat die gebiedsgroepen al bezig zijn en dat gaat ook op tijd lukken. Die gebiedsgroepen zijn wel bezig, maar wat zij vooral probeert duidelijk te maken is dat de staten alle vrijheid van besluitvorming hebben, maar pas dan wanneer ook daadwerkelijk bekend is waar het over gaat.

Mevrouw KAAL merkt op dat er nu een rapport uitkomt dat half februari moet worden beoordeeld en dat gaat dan weer over een ander onderwerp en dat wordt de staten nu ook voorgeschoteld. De staten kunnen dat ook niet in twee weken beoordelen en daar is zij ongerust over. Zij is bang dat andere groepen anderhalf jaar over iets mogen doen en dat de staten het straks in drie weken tijd moeten beoordelen.

Mevrouw KLIP antwoordt dat de staten de decembernote ter kennisname krijgen en niet ter beoordeling. Als het gaat over de rapportages van de waterlichamen dan begrijpt zij heel goed dat de staten daar ruim de tijd voor willen hebben, maar zij stelt ook voor dat daar inderdaad een of twee haardvuursessies aan gewijd zullen worden, want dit is een buitengemeen ingewikkeld traject. Een groot aantal commissieleden heeft ook de angst uitgesproken dat de staten in een fuik terecht komen. Die angst heeft spreker ook, die angst is terecht en die angst heeft iedereen. Het is namelijk een beetje het effect van het plaatje van het Droste-meisje. De provincie heeft weliswaar die drie regionale bestuurlijke overleggen (RBO's), maar die reiken ook weer naar anderen en uiteindelijk verspreidt het zich over heel Europa. Indien het heel grofmazig wordt gezegd zou iedereen het met elkaar eens moeten zijn om effect te kunnen sorteren terwijl er heel kleinschalig per waterlichaam als gebiedsgroep wordt gewerkt. De staten hebben alle vrijheid om wat dan ook te beslissen voor Drenthe, zoals het ambitieniveau en of er gekozen wordt voor een gelijk ambitieniveau voor geheel Drenthe. Zij kan echter niet ontkennen dat dit wel betekent dat vergelijkbare beslissingen steeds verder grensoverschrijdend moeten worden genomen en de zorg die de staten daarover hebben deelt zij volledig. Er zal dan ook bestuurlijk, maar ook volksvertegenwoordigend overeenstemming over moeten zijn. De staten hebben dan ook vrijheid van beslissen, maar zitten wel in een veel groter geheel.

De heer KUIPER wijst erop dat wat in de provincie gebeurt geen onbeschreven blad is. Er is al veel gebeurd en in de zomernote van Noord-Nederland staat bij de methodiek dat er in de nota conceptdoelen, maatregelen en kosten die voortvloeien uit de Kaderrichtlijn Water zijn beschreven en dat deze het resultaat zijn van een eerste globale analyse. Indien dat wordt ingepast in wat er in deze provincie al bekend is en dan een beschrijving wordt gegeven van de chemische kwaliteit van het oppervlaktewater, de ecologische kwaliteit van het oppervlaktewater en er eens een eerste sessie wordt belegd over de vraag wat het betekent indien de Kaderrichtlijn Water wordt toegepast in relatie met WB21 dan is dat al heel wat. Immers, hoe Kaderrichtlijn Water en WB21 in elkaar gepast moeten worden, is iets waar hij continu tegenaan loopt.

Mevrouw KLIP antwoordt dat dit zojuist niet helemaal naar voren is gekomen, maar toen de zomernote's in de maak waren is dit alleen toegespitst op de Kaderrichtlijn Water, maar er is al enige tijd geleden landelijk afgesproken dat WB21 en Kaderrichtlijn Water volledig geïntegreerd worden bekeken. Dat is al zo bij de decembernote en dat gaat ook weer gebeuren bij de volgende zomernote. Spreekster neemt de heer Kuiper graag stap voor stap door dit hele traject mee. Wat er in die nota staat is dat er afspraken zijn gemaakt die van realiteitszin getuigen en dat het Rijk ook iets meer met de benen op de grond is komen te staan. Wat daarin staat is dat er afspraken en opdrachten in het kader van het Nationaal Bestuursakkoord Water zijn neergelegd waarin is aangegeven wat er op het gebied van waterkwantiteit moet worden gedaan. Dat gaat voor en daaraan is te zien dat als er kwantiteitsmaatregelen worden genomen, zoals het hermeenderen van beken, dit veel effecten heeft voor de Kaderrichtlijn Water. Dit is ook allemaal al gepland en is opgenomen in de begrotingen. Dan worden er al heel veel effecten in het verband van de Kaderrichtlijn Water gehaald en dan moet er per waterlichaam worden gekeken of er in het kader van verbinding tussen de Kaderrichtlijn Water en WB21 iets extra's kan worden gedaan indien dit haalbaar en betaalbaar is. Vervolgens is de provincie in 2015 aanbeland en is er op het gebied van de Kaderrichtlijn Water heel veel bereikt, terwijl daar niet of weinig extra maatregelen voor zijn genomen en vervolgens wordt gekeken hoe tussen 2015 en 2027 kan worden gefaseerd om te kijken wat er dan nog kan worden gedaan om het door de provincie gestelde doel te kunnen bereiken. Zij bagatelliseert dit niet, maar het is wel iets hanteerbaarder van geworden, aangezien het Rijk wat realistischer is geworden. Uiteraard dient de provincie de gebiedsgroepen en alle andere organen te helpen om vast te stel-

len wat er nu wel en niet moet worden aangeleverd, want het Rijk is de sluis naar Brussel. Het kan zo zijn dat de provincie in 2009 naar de EG in Brussel, wanneer het eerste stroomgebiedbeheersplan klaar moet zijn, aan moet geven wat er op het gebied van de Kaderrichtlijn Water wordt gedaan. Landelijk lopen de WB21 en de Kaderrichtlijn Water volledig gelijk op, maar uit alles wat naar Brussel wordt gestuurd wordt WB21 weer uitgehaald, aangezien de provincie haar eigen doelstellingen heeft en zij wil niet door Brussel worden bekritiseerd op WB21, want dat is een nationale doelstelling. Indien er zo te werk wordt gegaan, en dat is in de decembernota te lezen, dan wordt er over het algemeen in Nederland zo'n 70 procent van het goede ecologische potentieel gehaald. Dat betekent niet dat de staten niet ambitieuzer kunnen zijn op enig moment, maar dat komt pas komend jaar aan de orde. Wanneer het dan over geld gaat, want dat is wel een probleem, dan is er wel aangegeven in de richting van de kabinetsformatie dat er extra geld nodig is, maar dit geld moet voor een groot deel uit het ILG komen en daar zit dus al geld van het Rijk, provincie en waterschappen in. Dat is voor de maatregelen in het kader van de Kaderrichtlijn Water absoluut onvoldoende. De vorige keer hebben spreekster en mevrouw Edelenbosch ook al aangegeven dat in die € 1,4 miljard extra ook gelden voor de maatregelen in het kader van de Kaderrichtlijnen Water bij zitten, maar dat moet dan nog wel bewaarheid worden. De provincie kan pas de vinger aan de pols houden indien er iets bekend is en die fase gaat nu steeds meer aanbreken. Waarom is er voor het Praagse model gekozen? In Nederland heeft de provincie het Praagse model bepleit omdat dit makkelijker hanteerbaar is. Het zegt niets over de vraag of de provincie haar ambities wel wil halen en dat de provincie in een bepaalde regio ongelofelijk ambitieus wil zijn. Het was nu eenmaal veel hanteerbaarder om uit te gaan van de huidige situatie en vervolgens te kijken wat de gouden toekomst van elke beek zou zijn en dan vervolgens te kijken hoe dat kan worden bereikt. De oorspronkelijke methode, die zij hier overigens niet kan reproduceren, ging niet uit van de huidige situatie, maar ging alleen maar van die gouden toekomst uit en dat gaf een minder haalbaar en betaalbaar beeld. Het is dus gewoon bedoeld om het hanteerbaar te maken, want dit proces moet voor elk waterlichaam worden doorlopen. Er is een opmerking gemaakt dat verschillende waterschappen verschillende werkwijzen hebben. De verschillende RBO's, die de aansturende clubs vormen voor het gebiedsproces, doen dat op een verschillende manier. Zij is nu zover dat dit hele gebiedsproces voor het Drentse grondgebied voor die drie RBO's op dezelfde manier verloopt en de gegevens die de staten krijgen zullen zij dan ook op een zelfde manier aangeleverd krijgen. De twee zomernota's met betrekking tot Noord- en Zuid-Drenthe worden ook op exact dezelfde manier aangeleverd, zodat het goed vergelijkbaar is en de staten de afweging voor de verschillende waterlichamen kunnen maken. De beeldspraak van mevrouw Van de Vijver over de trein waarvan zij de eindbestemming niet kent, klopt. Die eindbestemming wordt namelijk via het gebiedsproces en uiteindelijk in het provinciehuis bepaald. Voor de gebiedsbeheersplannen gaat het Rijk ook zelf een format aanleveren. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor het stedelijk waterbeheer en de waterschappen zijn hard aan de slag met de gemeenten. Gemeenten maken rioleringsbeheersplannen en ook waterplannen, waarin het totale waterverhaal een rol speelt. Daar zijn natuurlijk contacten over en deze gemeenten worden door de provincie ook financieel gesteund. Daarnaast krijgt de provincie de gemeentelijke waterplannen ook ter visie. Via het bestuurlijk overleg in de Vereniging voor Drentse Gemeenten (VDG) probeert spreekster zoveel mogelijk met de twaalf wethouders die dit in hun portefeuille hebben op te trekken, maar dat hebben de staten allemaal al meegemaakt. Dit college is er daarnaast ook heel bezorgd over dat geheel Drenthe dezelfde informatie heeft, want dat is natuurlijk ook versnipperd. Voor bestuurders, volksvertegenwoordigers en ambtenaren geldt dat zij allen zijn uitgenodigd voor de informatiebijeenkomsten die in het noorden samen met de provincie Groningen worden georganiseerd en het is ook zo dat er een heel scholingsprogramma "Met droge voeten" geheten wordt aangeboden aan alle Drentse scholen en leerkrachten. Bovendien was op RTV Drenthe een uitzending in drie delen te zien, waarin geprobeerd is WB21 voor geheel Drenthe inzichtelijk te maken. Het feit dat in ieder geval geheel Drenthe meedoet volgens dezelfde informatievoorziening en volgens hetzelfde systeem is inmiddels goed georganiseerd. Spreekster hoopt dat zij voldoende duidelijkheid heeft gegeven over het feit dat een startnotitie eigenlijk gewoon niet past in het stramien dat het Rijk oplegt. In die gebiedsgroepen komen nu alle feiten bij elkaar op basis waarvan zo'n startnotitie zou kunnen worden geformuleerd, maar in principe valt dit min of meer samen met de fase waarin de staten aan zet zijn om per waterlichaam te kijken wat de ambitie is, wat de ambitie is

voor totaal Drenthe en wat dat dan gaat kosten. Er wordt gesproken over een angst om achteraan te gaan lopen. Nu is het niet zo dat de provincie achteraan loopt, maar het probleem zit hem inderdaad in het feit dat ervoor moet worden gezorgd dat partijen in steeds grotere verbanden het met elkaar eens moeten worden en daarvan is het stroomgebied in deze provincie maar een heel klein onderdeel. Spreekster heeft al antwoord gegeven op de eerste vraag van de heer Haikens namelijk dat het feit dat het vooruitgeschoven wordt ook betekent dat er niet teveel tegelijkertijd gedaan hoeft te worden en dat de voorrang ook door het Rijk wordt gegeven bij de WB21-maatregelen, waarbij die andere maatregelen in het kader van de Kaderrichtlijn Water meeliftten. Dat heeft ook heel veel voordelen voor de boeren, waarbij het effect van het mestbeleid en het derde nitraatprogramma wordt bekeken en er van die groepering die daar direct bij betrokken is, al voldoende is gevraagd in de afgelopen jaren. Er worden daarnaast innovatieprogramma's opgezet die kunnen leiden tot een intelligenter inrichting van rioolwaterzuiveringsinstallaties. De relatie met Natura2000 is er zeker. Er is een verschil tussen of het oppervlaktewatergebonden Natura2000-gebieden zijn of Natura2000-gebieden zijn die grondwatergebonden zijn. Spreekster wist dit wel, maar kan dit nu niet meer reproduceren. Zij kan de heer Schiltkamp vragen of deze het op schrift wil zetten.

De heer HAIKENS antwoordt dat het een ingewikkeld probleem is en het is niet zo eenvoudig en eenduidig om daarop voor de vuist weg een antwoord te geven. Hij stelt voor om dit schriftelijk nog eens goed in beeld te brengen zodat de commissie dit goed kan bekijken.

Mevrouw KLIP antwoordt dat zij het antwoord op deze vraag van de heer Haikens inderdaad op schrift zal stellen. Bovendien wordt daar in die deelstroomgebieden ook naar gekeken. Ten aanzien van de opmerking dat de heer Wieringa aan de termen haalbaar en betaalbaar de term effectgericht wil toevoegen, merkt zij op dat ook staatssecretaris Schultz er een derde term aan heeft toegevoegd, te weten realistisch. Dat komt erg in de buurt van wat de heer Wieringa bedoelt. De heer Lanting heeft zorgen over de hoogte van de rekening voor de provincie, maar daar zijn de staten zelf bij en het Rijk zal bovendien ook behoorlijk in de buidel moeten tasten. Daar moet inderdaad de vinger aan de pols worden gehouden. De speciale positie van Drenthe betreft het omgekeerde soepbordverhaal en dat heeft vooral betrekking op WB21, dus op de kwantiteit van het water en daar is voor Drenthe een bepaalde opgave wat er aan water moet worden vastgehouden, aangezien Drenthe het niet meteen mag afvoeren omdat anders Coevorden, Groningen en Meppel onderlopen. Met die speciale positie van Drenthe is in het hele WB21-traject al uitvoerig rekening gehouden. Ten aanzien van de oproep van de heer Lanting om geen oude cijfers te gebruiken en zijn bange gevoel bij de getallen van de verontreiniging antwoordt zij dat zij het daarmee hartgrondig eens is. Voorzover spreekster is geïnformeerd zijn niet deze cijfers met betrekking tot de kosten en de verontreinigingen de eerste tentatieve cijfers die in de volgende fase nog op correctheid getoetst moeten worden.

(Mevrouw Edelenbosch verlaat de vergadering)

TWEDE TERMIJN

Mevrouw KAAL benadrukt met klem dat zij ervan uitgaat dat het goed wordt aangeleverd. Daar heeft zij alle vertrouwen in. Het gaat haar alleen om het moment van aanleveren en zij doelde daarnet dan ook op de Voortgangsrapportage Energienota. Zij kreeg een mail waarin stond dat dit in de volgende commissievergadering van februari zou worden behandeld. Dat is al over drie weken en het is dan toch wel kort om hier met de achterban of met andere collega's van gedachten over te wisselen en een bepaalde mening te formuleren. Verder zegt de gedeputeerde dat 70 tot 80 procent zal worden gehaald en dat is wel mooi, maar de staten worden geacht bepaalde keuzes te maken en dan gaat het niet om het percentage dat wordt gehaald, maar om de keuzes daarin en die moeten de staten wel beoordelen. Vandaar dat er ook een mogelijkheid moet zijn om het werk goed te doen en de staten willen daar serieus in worden genomen. De gedeputeerde geeft aan dat het moeilijk is een startnotitie te maken, maar misschien is het dan wel mogelijk om een soort raamwerk te maken, zodat dit de staten alvast een

leidraad geeft over waar de keuzemomenten liggen. De gedeputeerde had het ook over meanderen en misschien dat daar nog weer bepaalde keuzes in worden gemaakt. Misschien is het mogelijk om niet zozeer een startnotitie te maken, maar een soort van leidraad?

De heer HAIKENS geeft aan dat in de zomernota wordt gesproken over het generieke beleid met betrekking tot bijvoorbeeld meststoffen. Als hij het zich goed herinnert staat er in de decembernota en de toelichting daarop dat op grond van het huidige generieke beleid en het voorbehoud dat er in de zomernota wordt gemaakt, dit eigenlijk niet van toepassing is en dat de angst dat wellicht regionale doelen niet bereikt gaan worden, niet in de decembernota is overgenomen.

De heer WIERINGA onderschrijft de woorden van mevrouw Kaal, namelijk dat er voldoende tijd moet zijn om de stukken door te nemen.

Mevrouw VAN DE VIJVER is deels gerustgesteld en dat heeft alles te maken met de gigantische hoeveelheid informatie die de gedeputeerde inmiddels over de commissie heeft uitgestrooid in haar poging om nagenoeg alle vragen te beantwoorden. Wat rust geeft is dat ook elders bij alle partijen en zeker ook bij het Rijk er sprake is van voortschrijdend inzicht. Zij heeft goed gehoord dat de gedeputeerde geen mogelijkheden voor een startnotitie ziet omdat zij de informatie die daarvoor nodig is nog niet heeft. Sommige dingen zijn echter niet gebonden aan de voorhanden zijnde informatie, maar aan wat de provincie nu eigenlijk wil, bijvoorbeeld met het Drents landschap. Vinden de staten het meanderen nu een belangrijke maatregel dan zouden de staten aan de waterschappen en gebiedsgroepen kunnen vragen om zoiets een plaats te geven in wat er nu allemaal wel en niet mogelijk is binnen dat waterlichaam in die situatie. Dan had de provincie hen iets meegegeven met betrekking tot wat er van hen wordt verwacht, ook in relatie tot de andere ideeën van de staten over het landschap en de inrichting. Spreekster begrijpt van de gedeputeerde dat dit lastig is. Wat zij wel goed heeft gehoord is dat mevrouw Klip de staten graag meeneemt in het gehele proces. Ook heeft zij gehoord dat benen op tafel sessies zeker twee maal plaats zullen vinden en dat zou voor haar een goed moment zijn om als er geen startnotitie kan komen, zich te beraden op de uitgangspunten. Waar vertrekken de staten als zij de minimale en maximale varianten gaan beoordelen? Indien de staten het daarover eens zijn is de rest van het traject ook net even iets makkelijker. Zij heeft gehoord dat de visies per waterlichaam met die minimum en maximumvariant ook naar de staten komen en dat de staten dan nog een volledige afweging kunnen maken, dat deze onderling goed vergelijkbaar zullen zijn en dat de eindbestemming van alle waterlichamen in het provinciehuis wordt bepaald. Als dat allemaal vaststaat en als dat bovendien nog in een tijdspad kan worden uitgezet dat voor iedereen goed te behappen is, zou het toch nog iets moois moeten kunnen worden.

De heer HAIKENS hoort dat mevrouw Van de Vijver pleit voor een benen op tafel sessie waarin de staten meer eigen initiatief tonen en zelf kunnen bepalen waar zij heengaan. Het zou toch veel interessanter zijn om af te wachten tot het moment dat al die deskundigen en al die organisaties die waar dan ook werkzaam zijn in het Drents gebied eerst even hun mening en hun visie op tafel leggen en dat aan de hand daarvan pas een benen op tafel gesprek wordt belegd?

Mevrouw VAN DE VIJVER antwoordt dat het een het ander niet tegenspreekt. Indien het gaat om al die Drentse organisaties zou er bijvoorbeeld ook eens naar de Milieufederatie moeten worden geluisterd of naar het Drents Landschap.

De heer HAIKENS antwoordt dat daarnaar wordt geluisterd, dat dit in de nota staat en dat deze organisaties allen hun inbreng hebben kunnen leveren.

Mevrouw VAN DE VIJVER antwoordt dat als die reacties van die organisaties binnen zijn, iedereen er met zijn allen uit moet kunnen komen en moet kunnen vaststellen waar naartoe wordt gekoerst. Welke volgorde moeten de staten daarbij aanhouden? Luisteren zij eerst en wordt er dan gepraat of wordt er

eerst gepraat door vast te stellen welke informatie de staten aan die organisaties vragen, waarna er pas wordt geluisterd.

De heer HAIKENS antwoordt dat eerst luisteren en dan praten een goede volgorde is.

Mevrouw VAN DE VIJVER antwoordt dat er dan wel moet worden aangegeven wat de staten willen horen. Er kan niet aan een organisatie worden gevraagd maar iets te roepen en dat er achteraf pas wordt gezegd of het dat is wat de staten hadden willen horen.

Mevrouw KLIP antwoordt dat dit nu net de essentie is van de gebiedsprocessen, namelijk dat iedereen kan zeggen wat zij ervan vinden. De genoemde organisaties zoals Drents Landschap en de Milieufederatie zitten alle in elk gebiedsproces. Spreekster legt het dan toch nog niet goed genoeg uit, want het systeem dat het Rijk de provincie oplegt met betrekking tot de procedure die moet worden doorlopen, moet de provincie zo ook doorlopen. Verder heeft zij ook nog niet goed uitgelegd dat er niet wordt begonnen in een blanco Drents landschap. De opdracht van WB21, zoals het vasthouden, bergen en afvoeren van het water, ligt al tot 2015 vast. Het meanderen is een van de meest essentiële maatregelen die breed in heel Drenthe worden toegepast, alleen al vanuit de hoeveelheid water. Indien er dan ook nog wat riet in de bocht wordt geplant, dan heeft dat een enorm effect op de Kaderrichtlijn Water. Het is niet zo dat er blanco wordt begonnen omdat nu de Kaderrichtlijn Water speelt en blanco kan worden gezegd dat er voornamelijk voor meanderen wordt gekozen, want dat is vooral een WB21-maatregel die al helemaal is gepland en dat vindt inderdaad in die deelgebieden plaats waar het ILG over gaat en waar ook water een belangrijke rol speelt.

Mevrouw KAAL merkt op dat het dan betrekkelijk eenvoudig is om vanuit het bestaande te zeggen dat dit het raamwerk is en dat bepaalde varianten er nog bij komen. Dan is het voor de staten veel inzichtelijker en is dat beter dan dat al die organisaties voor de vuist weg gaan zeggen wat zij ervan vinden, zodat de commissieleden daarover een grote stapel rapporten krijgen waar nagenoeg niet doorheen te komen valt. Indien de gedeputeerde in het kort een beschrijving kan geven van het beleid wat nu al loopt en aan kan geven welke accenten er nog door de staten moeten worden beoordeeld, dan ontstaat er een werkbare procedure.

De heer KUIPER trekt een parallel met de discussie over de ILG-gelden. In dit huis is er dan een voorbespreking geweest waarin is aangegeven waar het Rijk naartoe wil. De kennis die hier in huis is, is gebruikt om daar een meer concrete discussie over de invulling over te voeren en zo zou dat bij het water ook kunnen gebeuren. De provincie heeft ongeveer in beeld wat het Rijk en de EG op dit punt zouden willen en de provincie heeft daar eigen informatie over. Ook kan de provincie andere doelstellingen formuleren, namelijk het beheersen van vervuiling door middel van het waterspoor. Dit kan er worden ingebracht om er een goede discussie over te hebben die is gericht op de invloed die de provincie dan kan uitoefenen.

De heer HAIKENS wijst erop dat de procesbeschrijving die nu voorligt en die met de zomernota's in 2005 en 2006 is begonnen aangeven wat mevrouw Kaal en de heer Kuiper zeggen.

De heer KUIPER antwoordt bevestigend, maar waar het op neerkomt is dat de staten soms denken ergens over te discussiëren terwijl dat niet gebeurt, want dat is onduidelijk. In het proces zit iets waar de staten niet goed de vinger achter krijgen.

Mevrouw KLIP antwoordt dat het een vergelijking met te veel onbekenden is. Op het moment dat de staten bijvoorbeeld zeggen dat wordt ingestoken op het meanderen, wordt het principe van haalbaar en betaalbaar losgelaten. Er kunnen niet teveel variabelen worden ingebracht en daar waar is besloten om het haalbaar, betaalbaar en realistisch te houden, krijgen de staten verschillende opties voorgelegd met daarbij wat het kost en wat het effect van die opties zou zijn. Het is verder goed om in ieder geval een

benen op tafelsessie te beleggen waar deze discussie verder kan worden voortgezet. De bedoeling was dat door de zojuist gegeven presentatie van de heer Schiltkamp de commissie zich een deel van de door mevrouw Kaal gevraagde leidraad heeft eigen gemaakt. Die leidraad berust niet op ieder individueel waterlichaam. Spreekster moet er zelf ook over nadenken of het wel haalbaar, betaalbaar en realistisch is om dat tussen nu en 25 april 2007 nog te gaan maken, want dan zit zij met al die aspecten bij de commissie om tafel. Zij deelt dan ook de ongerustheid van de commissie en vindt dat het voor Drente zo goed mogelijk moet worden geregeld. Er is wel veel bekend maar die kennis is fragmentarisch en verspreid aanwezig en dat wordt nu juist in het gebiedsproces bij elkaar gebracht, plus de kennis van iedereen die daar woont, evenals de inbreng van alle organisaties. Zij stelt voor dat dit wordt geregeld, maar kan niet toezeggen dat dit nog voor 7 maart 2007 zal gebeuren, want de agenda zit goed vol. Dat de tussenbalans voor de Energienota zo laat is, is iets waar spreekster zich goed van bewust is, maar de Energienota zelf is pas in de laatste commissievergadering voor de zomer vastgesteld. Er moest ook wel iets te melden zijn en hoewel spreekster haar ambities voor na maart 2007 kent, blijven het toch verkiezingen en weet zij niet hoe het loopt. Daarom wil zij de commissie graag een afrondende notitie aanbieden over het energiebeleid en dat kon gewoon niet eerder. Zij realiseert zich terdege dat dit erg krap is.

Mevrouw KAAL antwoordt dat zij dit de gedeputeerde niet verwijt, maar dat het wel een feit is. De commissie heeft dan wel een probleem.

De VOORZITTER heeft van de gedeputeerde gehoord hoe hiermee in de toekomst verder zal worden gegaan. Vele commissieleden zullen hier nog regelmatig mee geconfronteerd worden en andere niet. Na 7 maart 2007 zal de commissie rustig doorgaan met de behandeling van het item water.

10. Statenstuk 2006-272; Provinciale bijdrage N33

Brief van 22 november 2006, kenmerk 46/5.9/2006013172 van het college van gedeputeerde staten; Startnotitie N33

Brief van 21 december 2006, kenmerk 2006015657 en de bijbehorende notitie van de Milieufederatie Drenthe inzake de N33

De heer DE KNEGT spreekt in namens de Milieufederatie Drenthe. In maart vorig jaar heeft spreker de notitie "Verdubbel uw blik" hier mogen aanbieden en die zit nu bij de stukken. Dat heeft spreker gedaan namens een twaalfstal maatschappelijke organisaties waarvan hij er een aantal noemt, namelijk het Drents Landschap, Staatsbosbeheer, ANWB, Fietzersbond, de wijkraad Assen-Oost, de Milieufederatie Groningen, afdelingen van IVN en andere lokale organisaties. In het verlengde hiervan brengt hij het volgende onder de aandacht. De kern van de notitie "Verdubbel je blik" was aandacht aan de problemen met betrekking tot verkeersveiligheid en capaciteit en het investeren in de kwaliteit van een ruim gebied daar omheen. Onlangs is de startnotitie N33 mede namens de provincie Drenthe vastgesteld. Helaas constateert hij dat er niet voor deze brede aanpak is gekozen. De startnotitie maakt slechts gewag van een hoofddoel, te weten van de verkeersveiligheid en een door de regio aanvullend geformuleerd doel met betrekking tot het verbeteren van de doorstroming. Als hij kijkt naar de notitie die nu bij de stukken zit over de financiering dan staat die zelfs vrij centraal. Daar is ook niet het capaciteitsprobleem het onderwerp maar de verdubbeling en daaraan worden ook alle economische belangen opgehangen. Spreker vindt dat jammer omdat hij er heel graag een derde hoofddoel bij zou willen zien en die heeft dan betrekking op de omgevingskwaliteit, namelijk het versterken van de natuur, het milieu, de woonkwaliteit, landschap, recreatie en verkeersveiligheid in een brede corridor om de N33 heen. Daar liggen nu de kansen en dat is economisch een heel belangrijk doel. De N33 vormt de grens van het nationaal beek- en esdorplandschap de Drentse Aa en het doorkruist het nationaal landschap de Drentse Aa. Er grenzen twee stiltegebieden aan de N33 en het maakt deel uit van de ecologische hoofdstructuur, de natte as, de robuuste verbinding in het Hunzedal en het gebied heeft grote recreatieve potenties. Nu al onder vinden omwonenden in Assen, Rolde en gebruikers van het gebied last van de geluidshinder van de weg. Bovendien zijn er in Assen en Rolde woonlocaties gepland. De kwaliteiten van de omgeving stellen

hoge eisen aan de inrichting van de weg en omdat er maar beperkt geld beschikbaar is en er maar twee hoofddoelen zijn, is hij bang dat die kwaliteitsdoelen onderbelicht worden. Dan denkt spreker bijvoorbeeld aan beperking van de geluidsoverlast sterker dan wat er wettelijk noodzakelijk is, want dat is voor het landelijk gebied bijna niets en het wegnemen van barrièrewerking voor recreanten en fauna. Het zou goed zijn indien er ook een klimaatstoets op dit grote project zou worden uitgevoerd met de daaruit voortvloeiende maatregelen. Hij betreurt het dat er over deze zaken geen bespreking heeft plaatsgevonden met de staten, zoals de opdrachtformulering aan het college voor de startnotitie. Volgens spreker is dat niet aan de orde geweest en dat is dan ook de reden dat die doelstelling zo beperkt is. Hij heeft ook geen beeld gekregen van wat er precies met de notitie van de Milieufederatie is gebeurd. Hij vraagt aan de staten om er bij het college op aan te dringen om tot een kwaliteitsimpuls te komen voor het Drentse deel van de corridor Assen-Veendam. Het aan de voorkant oppakken van het landschap hoorde spreker gedeputeerde Edelenbosch twee agendapunten terug zeggen. Hierbij dienen doelen met betrekking tot natuur, leefkwaliteit en milieu bij het verdere MER-proces en het N33-project gelijkwaardig te worden meegenomen met de doelstellingen betreffende veiligheid en doorstroming.

De heer SLAGTER vraagt zich af wat hij zich bij het woord klimaatstoets moet voorstellen. Hoe breed is die toets en waar gaat dat precies over?

De heer DE KNEGT antwoordt dat een klimaatstoets inhoudt dat als er grote projecten zijn, het goed is om daarbij ook de gevolgen op CO₂-uitstoot en andere zaken betreffende het klimaat in beeld te brengen en na te gaan of dit kan worden gecompenseerd door dit zo uit te voeren dat die effecten minder zijn. Een MER-procedure is een goede inpassing van de weg om aan alle milieueisen te voldoen, maar een klimaatstoets is een aanvullend doel.

De heer SLAGTER antwoordt dat een MER-procedure compleet is. Welke aanvulling wil de heer De Knegt daar nog aan koppelen?

De heer DE KNEGT antwoordt dat er in de richtlijnen van de MER wordt afgewogen wat er wel en niet wordt meegenomen. Bij de klimaatstoets kan worden meegenomen dat deze een belangrijk element is in de studies die volgen en het maatregelenpakket. Dit kan aansluitend aan het MER-proces plaatsvinden.

De heer KUIPER merkt op dat er drie stukken op de agenda staan en slechts één daarvan is door het college geagendeerd en van de andere twee stukken was zijn verzoek om deze daarbij te betrekken. Hieraan is voldaan door het zo op de agenda te zetten en door GroenLinks is in het onderliggende stuk ook gemotiveerd waarom GroenLinks dat zo wilde. Dat hoeft hij nu niet te herhalen. Over het stuk van het college, statenstuk 272, wil hij zeggen dat er een financiële onderbouwing is en dat zijn fractie daar wat twijfels bij had, maar gezien het feit dat de deskundige van GroenLinks op dat gebied in de commissie Bestuur, Financiën en Economie zit, er daar ook een stuk op de agenda staat met betrekking tot de N34 en er daar een verband wordt gelegd met de N33, doet hij het verzoek om de financiële onderbouwing in de commissie Bestuur, Financiën en Economie op een goede manier te bediscussiëren. De bedoeling van hem was om het in een breder verband te trekken en dan vooral voor de ontwikkeling van het hele gebied. GroenLinks heeft intussen als voldongen feit aanvaard dat de N33 verdubbeld wordt. Daar heeft GroenLinks zich in het verleden kritisch over uitgelaten, maar het is nu eenmaal zo. Hoewel meer asfalt geen oplossing is voor verkeersintensiteit, heeft GroenLinks goedkeuring uitgesproken over de insteek van veiligheid. Alternatieven zijn ook belangrijk om te bekijken. Voor de N34 is toegezegd dat het alternatief van de driestrooks-variant zou worden onderzocht. Voor de N33 is de uitvoering met een APJS-systeem en ITC een goede mogelijkheid en LOFAR heeft daar een onderzoeksprogramma voor in de la liggen, evenals een uitvoeringsprogramma en die kunnen er zo worden uitgetrokken. De Commissaris van de Koningin heeft daar in zijn nieuwjaarstoespraak ook aandacht aan besteed, namelijk dat LOFAR een duidelijke functie voor de Drentse samenleving zou kunnen hebben als boegbeeld van de economische ontwikkeling in Drenthe. Dan moet daar ook gebruik van worden gemaakt, alsmede van de expertise van LOFAR. De verkeersveiligheid is de insteek bij de aanleg van de

N33, maar er moet ook worden gekeken naar de effecten. Zo zal er invloed zijn op het klimaat, het energiegebruik, milieu en woonomgeving. Als er op dit gebied effecten zouden zijn, dan zou gedeputeerde Klip hieraan een paragraaf wijden in de beleidsbrief en dat is in dit geval niet gebeurd. Hij dringt erop aan om dit juist bij dergelijke zaken wel te doen. Hij ziet graag dat er een ruimere benadering van de provinciale infrastructuur wordt gekozen, dan alleen maar sec zoals deze hier wordt voorgelegd via de financiële insteek. Het gaat dus over uitvoeringsmaatregelen nadat de provinciale bijdrage is vastgesteld. Daarbij heeft hij drie vragen. Hoe wordt een verbetering van de N33 gerealiseerd zonder of met zo gering mogelijke effecten op de omgeving? Hoe kan de aanleg van de N33 worden gebruikt om de stimulering van hoogwaardige technologie nieuwe krachtige impulsen te geven? Hoe zou de verkeersinfrastructuur er in de toekomst uit kunnen zien? Hoe kan de aanleg van de N33 daaraan bijdragen? Daarnaast hebben twaalf maatschappelijke organisaties advies uitgebracht en in de inspraak daar aandacht aan besteed en dat zou hij hier graag bij willen betrekken. Hij dringt dan ook aan op een expertmeeting, teneinde hier aandacht voor te krijgen en er richting aan te geven. Deze integrale benadering wil hij ook voorleggen aan de overige commissieleden om vast te stellen hoe zij daar tegenaan kijken, uiteraard met behoud van de uitvoering van de N33 zoals deze is gepland.

De heer SLAGTER is altijd voorstander geweest van de verdubbeling, ook in de vorm zoals deze nu wordt aangeboden. De argumenten daarvoor zijn genoegzaam bekend. Spreker heeft gemerkt in de pers dat deze argumenten makkelijk inwisselbaar zijn voor gratis openbaar vervoer in Drenthe, maar dat terzijde. Hij is blij met de voortgang die nu wordt gemaakt en hij is er zich van het begin af aan van bewust geweest dat er een provinciale bijdrage zou worden gevraagd en de omvang daarvan was hem ook bekend. Hij gaat met het huidige voorstel akkoord. Hij weet niet of in de onderhandelingen met het Rijk ook de financiering heeft meegespeeld, namelijk dat de N33 betaald gaat worden vanuit de overdracht van de N34, maar dat lijkt hem op zich een goede oplossing. Wat aan de orde is, is het begin van de planstudie en dan specifiek de startnotitie van het MER. Dat ziet er goed uit. GroenLinks wijst even op de doelstelling, namelijk verbetering van de verkeersveiligheid en de doorstroming van het verkeer, en dat deze te eng zouden zijn gesteld. Hij kan zich bij de aanleg en het verbreden van de weg geen andere doelstellingen voorstellen. Als er een weg wordt aangelegd om de omgevingskwaliteit te verbeteren dan vindt spreker dat een erg dure oplossing. Bedoeld wordt natuurlijk dat als er inbreuk op die omgeving wordt gedaan, dan moet die omgevingskwaliteit worden behouden of verbeterd. Dat snapt spreker wel en daar is hij het mee eens. Hij is er het niet mee eens dat het college volledig is voorbijgegaan aan de kwestie om de omgeving hierbij te betrekken, want hij heeft de startnotitie dan met een heel andere bril gelezen dan GroenLinks. In aanzet worden heel veel dingen over de omgeving genoemd, maar spreker merkt toch via de pers dat organisaties zich bewust worden door het feit dat dit op de agenda is gezet. Hij vraagt de gedeputeerde om wat details en tastbare zaken waaraan gedacht wordt bij het verkennen van de startnotitie. Er zijn specifieke delen van het traject waar ook goed naar gekeken moet worden, zoals Rolde en de verbinding Rolde-Assen die heel kort door Rolde heen loopt. Hoe wordt daarnaar gekeken?

De heer JANSSEN is van mening dat het agenderen van dit stuk zoals GroenLinks dat voorstelt eigenlijk helemaal niet nodig is. De opmerking genoemd door GroenLinks dat er nimmer een bespreking van de opdrachtformulering van de studie van de N33 heeft plaatsgevonden is op zich correct, maar het CDA is van mening dat dit beleidsuitvoering betreft en dat dit niet bij provinciale staten thuishoort. GroenLinks heeft gelijk indien er wordt gezegd dat er in de brief van 22 november 2006 niet wordt ingegaan op een notitie van de twaalf maatschappelijke organisaties. In de commissievergadering van maart 2006 zegt de gedeputeerde namelijk dat er "op dit moment wordt gewerkt aan de ontwikkeling van de plannen, wat zal gebeuren met veel partners en partijen". Indien hij het heeft over partners dan neemt spreker aan dat de twaalf partners waar GroenLinks naar verwijst, daar ook bij worden betrokken. Daarbij dienen ruimtelijke economische ontwikkelingen en de belangen op dit vlak, evenals die van natuur, landschap en duurzaamheid, te worden betrokken.

De heer BOSSINA wijst erop dat de heer Kuiper al heeft aangegeven dat het hoofddoel de verbetering van de verkeersveiligheid is en de doorstroming op de N33. Dat klopt en daar is de startnotitie ook op geënt. Dat is ook het doel van de startnotitie. De heer Kuipers heeft twee onderwerpen geleden heel helder aangegeven wat een startnotitie is, namelijk een summier notitie waarin niet teveel moet worden afgekaderd. Dat is op zich prima, maar wat GroenLinks en de Milieufederatie willen is dat de notitie "Verdubbel uw blik" al geïntegreerd zal worden in de startnotitie. Dat vindt spreker niet juist, want een startnotitie is in dit geval het vertrekpunt van het college en het zou ook een rommeltje worden indien iedereen invloed denkt te kunnen hebben op de startnotitie.

De heer KUIPER vraagt waaraan een startnotitie in de eerste plaats moet voldoen en welk doel een startnotitie heeft.

De heer BOSSINA wijst erop dat drie jaar geleden in Exloo is afgesproken door de staten dat er voor grotere projecten eerst een startnotitie komt, waarin de eerste stap door het college wordt gezet. Dat is in dit geval ook zo.

De heer KUIPER merkt op dat op het moment dat er vanuit de staten een iets ruimer verband wordt aangelegd om die startnotitie te bespreken en daar wat elementen bij in te stoppen, dan vraagt spreker zich af of dit niet kan.

De heer BOSSINA antwoordt dat nu die startnotitie voorligt en aan het begin van het jaar was het de Milieufederatie die met allerlei suggesties kwam wat daarin zou moeten. Dan moet de provincie uitvoerig communiceren dat iedereen die wat heeft op te merken over de startnotitie dan moet komen. Er moet geen onderscheid worden gemaakt tussen degene die zich toevallig aanmeldt en degene die dat niet doet. Wat overigens wordt voorgesteld, wordt niet per definitie door de VVD verworpen. Dit moment vindt spreker echter niet het juiste om hiermee bezig te gaan. De suggestie dat er helemaal geen milieumaatregelen worden aangekondigd lijkt hem niet helemaal correct. Kortom, hij is blij dat het er nu van gaat komen en dat een aantal mensen in Den Haag zich hier voor heeft ingezet en heeft ingestemd met de motie Hofstra. Hij zat daar namelijk al een tijd op te wachten.

De heer BAAS ondersteunt de verdubbeling van de N33. Dat heeft spreker vanaf het begin gedaan. Wel vindt hij in de startnotitie dat de argumenten ervoor, zoals verkeersveiligheid en doorstroming, te beperkt zijn. Er kan bijvoorbeeld ook worden gedacht aan de zuidelijke randweg bij Groningen door het vrachtverkeer zodanig te reguleren dat de route via de N33 wordt gepakt. Een tweede argument dat hij ook in de startnotitie niet heeft aangetroffen is dat er over de grens gekeken mag worden. Duitsland is namelijk voornemens de autosnelweg A22 aan te leggen, waarop de hele gang naar Noordoost-Europa aanzienlijk kan worden versneld en daar kan de A33 ook een goede rol in spelen. In de startnotitie vindt hij de argumenten van alleen maar verkeersveiligheid en doorstroming wat mager. Die verkeersveiligheid en doorstroming spelen namelijk ook bij de N381 en de N34 een rol. Niemand spreekt daar echt van verdubbeling van beide wegen. De situatie is op die twee wegen wel iets anders, maar toch. De andere kant van de zaak is de inbreng van de twaalf organisaties, waar de heer De Knecht zojuist een pleidooi voor heeft gehouden. Het is niet zo dat dit niet helemaal in de startnotitie staat, want er staat iets in over natuurlijke omgeving en milieu. Het staat er wel degelijk in, maar dan in heel algemene termen vervat. Eigenlijk gaat spreker er een beetje van uit dat de notitie van deze twaalf organisaties ondersteunend is bij de uitvoering van de aanleg en randvoorwaarden daaromheen van de N33 en als die notitie daar een goede rol in kan spelen bereiken de organisaties wat hem betreft compleet hun doel. Natuurlijk hangt daar wel een kostenplaatje aan waar hij het nu niet over wil hebben, maar in algemene zin wil hij die zaak in elkaar integreren en de N33 aanleggen. Hij gaat akkoord met het voorstel om daar het betreffende bedrag bij beschikbaar te stellen.

De heer HAAR sluit zich aan bij de woorden van de heer Baas met betrekking tot de financiering. Er is bij de vorige twee agendapunten gesproken over een integrale gebiedsgerichte benadering. Het is

evident dat bij de verdubbeling van de N33 kan worden gesproken over een toename van de omgevingsbelasting. Bij de aanleg in de startnotitie zou ook voor die integrale benadering moeten worden gekozen. Het is voor de hand liggend dat de veiligheid en de doorstroming de hoofdtoon voeren in de startnotitie. Dat wil niet zeggen dat de andere onderdelen er niet in zitten, maar het is een goede zaak dat GroenLinks dit nog eens op de agenda heeft gezet en de notitie van de verschillende organisaties nog eens goed onder de aandacht heeft gebracht. Daar zit een aantal zaken in die veel aandacht verdienen. Dan heeft hij het niet over de omgevingsbelasting in het algemeen, maar om een paar bijzondere dingen zoals de doorsnijding van het landschap, het aantal wegen en paden die daardoor afgesloten worden, maar in de nieuwe situatie zelfs kunnen worden verbeterd. De mogelijkheden die daardoor door een project als dit ontstaan, moeten ook worden benut. Het is niet alleen het negatieve en dat wat minder wordt, maar er moet ook gebruik worden gemaakt van de kansen. In die zin is een integrale benadering door middel van deze startnotitie waar ook organisaties en de omgeving bij worden betrokken, een goede zaak.

De heer POPKEN merkt op dat op deze weg de laatste jaren de verkeersintensiteit enorm is toegenomen. Het veiligheidsaspect komt dan vooral aan de orde, want er zijn nogal wat ongelukken gebeurd en de economische ontwikkelingen in Groningen veroorzaken een verdere toetstroom van het verkeer. Wat dat betreft is hij ervoor om de weg zodanig in te richten dat deze veiliger wordt en dat zal een betere doorstroming mogelijk maken. Hij is van mening dat bij verdubbeling van verkeersintensiteit er krachten kunnen ontstaan. Hij is het dan ook met de Milieufederatie eens dat die kwaliteitsaspecten nog in overweging moeten worden genomen. Dat zal extra financiële middelen vergen en hij is er benieuwd naar of dit nog kan worden ingebouwd in dit plan.

De heer WIERINGA is blij dat er voor de veiligheid en bereikbaarheid voortgang zit in de plannen om de N33 te verdubbelen. Zijn voorgangers hadden in de zeventiger jaren al een vooruitziende blik en hebben er toen al voor gezorgd dat op het wegvak Assen-Gieten ten opzichte van de wegbreedte en de kunstwerken er één baan compleet klaar ligt als autosnelweg, dus twee banen compleet met vluchtstrook. Op de andere baan ligt de zandbaan al meer dan 30 jaar compleet klaar, inclusief kunstwerken. Indien er asfalt op wordt gedraaid is dit deel snel beschikbaar als autosnelweg tegen geringe kosten. Het wegvak Gieten-Veendam moet ook gelijk worden uitgevoerd als autosnelweg. Bij uitvoering als autosnelweg wordt het onderliggende wegennet ontlast. De mensen moeten er juist toe worden verleid dat zij gebruik maken van de autosnelwegen en dat zij niet op de binnenwegen gaan rijden. Dit verhoogt de verkeersveiligheid. Tevens krijgt de regio een sterke impuls op economisch vlak. Op pagina 14 wordt gesproken over de verkeersonveiligheid en regionale bereikbaarheid. De verkeersonveiligheid van de N33 is erg groot en de N33 staat in de top tien van dodenwegen, evenals de N34. Ten aanzien van de bereikbaarheid is de N33 alleen van belang voor de regionale bereikbaarheid, maar ook voor de nationale en internationale bereikbaarheid. Zie in dit geval ook het rapport van Rijkswaterstaat. Kan het college aangeven waarom niet wordt gesproken over de nationale en internationale bereikbaarheid ten aanzien van de N33? Op pagina 18 wordt gesteld dat de functie van de auto voor de Drentse samenleving ongetwijfeld belangrijk blijft. Deze uitspraak onderschrijft spreker volledig. Op pagina 19 wordt gesproken over de bereikbaarheid van de N33. De N33 ontsluit het Eemsmondgebied met het stedelijk netwerk Groningen-Assen richting het zuiden naar de Randstad en richting het noorden in de richting van Duitsland en de Scandinavische landen. Dat is de Noordoostcorridor. In deze bijdrage wordt gesproken over de A22 en de Küstenautobahn op pagina 4. Ten aanzien van de brief van de Milieufederatie Drenthe van 21 december 2006 merkt hij op dat de N33 al vele jaren als dubbele strook in dit gebied klaar ligt. Voor de verkeersveiligheid is het van het grootste belang dat de N33 verdubbeld wordt. Voor de veiligheid van de dieren kunnen de faunatunnels worden verlengd. Ten aanzien van sluipverkeer is de verdubbeling van de N33 tot autosnelweg erg belangrijk. De inwoners nemen dan sneller een alternatief, namelijk de autosnelweg A33. Ten aanzien van de toename van het verkeerslawaai merkt hij op dat de auto's en vrachtwagens ook nu al over de N33 van Assen naar de A7 rijden en vice-versa en niet via een omweg met kans op files bij Groningen, maar dan wordt de kortste route genomen. De toename van het verkeer zal dan ook zeer beperkt zijn. Hij wijst verder op een plan dat op 9 januari 2007 is inge-

diend onder registratienummer 329/46 bij het inspraakpunt van Verkeer en Waterstaat om de N33 tegen geringe kosten om te bouwen tot autosnelweg. Het is een compleet plan en het is eventueel in te zien met foto's van het hele traject vanuit Assen naar Zuidbroek. Dit ligt ook bij de inspraaknotitie en is eventueel in te zien.

De heer FONK is blij dat de N33 eindelijk wordt aangepakt. Hier is lang op gewacht en in de jaren zeventig is de grondverwerving zodanig geweest dat er een autosnelweg aangelegd zou kunnen worden. Vanwege de kosten is dat eerst niet doorgezet, maar de zandbanen liggen er al wel. Spreker denkt dat de kunstwerken iets te smal zijn.

De heer WIERINGA antwoordt dat de kunstwerken niet te smal zijn, want die zijn in totaal 33 meter.

De heer FONK antwoordt dat hij zich kan voorstellen dat het eerste deel van Assen naar Gieten als autosnelweg wordt uitgevoerd in plaats van twee keer twee zonder vluchtstroken. Dat heeft een aantal redenen. De A28 is een weg die door het landschap loopt en mensen die vanaf het zuiden naar boven komen gaan door een leeg landschap en dat wordt verlengd als in de richting van Veendam wordt gereden. De neiging is dan ook groot om direct weer 120 kilometer per uur te gaan rijden, wat automobilisten al gewend waren op het eerste deel van de A28. Dat zal de hoofdroute naar Duitsland ongeveer zijn. Dat geeft een gevaarlijke situatie en daarom zou dat eerste deel vierbaans met vluchtstroken kunnen worden uitgevoerd. Wellicht dat daar eens naar gekeken kan worden. Indien dit wordt gedaan zijn de kunstwerken te smal en zal er iets aan moeten gebeuren. In Duitsland is op dit moment aan de orde of snelwegen tolwegen zullen worden. Als dat het geval is, dan kan hij zich voorstellen dat er een aanzui-gende werking is voor vrachtverkeer vanuit Rotterdam naar Bremen en Hamburg en de Baltische staten om de N33 te nemen. Er kan dan ook veel makkelijker over een vierbaansweg bij Nieuweschans de grens over worden gegaan want dat scheelt aanmerkelijk in tol. Wat nu als te zien is dat het aandeel van het vrachtverkeer op de N33 erg hoog is? Dat rijdt 80 terwijl de weg nu ook al veilig genoeg lijkt. Dat is de reden waarom er vaak inhaalmanoeuvres zijn met vervelende afloop. Daar waar de N33 de N376 kruist, is er een hele vreemde constructie. De oprit richting Veendam ligt in de oksel van de afrit van Assen. Dat is een gevaarlijke situatie en als voormalig bevelvoerder van de brandweer heeft hij vele vervelende klussen op die weg moeten opknappen en vooral dat viaduct is een gevaarlijk punt omdat het een scherpe indraai geeft en een hele korte invoegstrook. Auto's rijden relatief hard, namelijk harder dan 100 kilometer per uur en het is niet mogelijk om op tijd de snelheid te krijgen om zich in het verkeer te voegen. Nu ligt er aan de oostkant van die kruising een grote brede strook waar eigenlijk de oprit had moeten liggen. In het verleden is dat omdat grondverwerving niet door kan gaan, nagelaten. Het zou nu een goed plan zijn om die oprit daar veilig op te zetten, want dan worden twee vliegen in één klap geslagen. Ten aanzien van de brief van de Milieufederatie vindt spreker de ecotunnels erg smal. Zij zijn bovendien erg verstopt en zijn in het midden niet helemaal schoon en daar zal iets aan moeten gebeuren. Die zouden namelijk groter kunnen worden. Verder zou er ook nog eens kunnen worden gekeken naar iets wat minder bekend is. Op het traject van Assen aan de Oude Amerweg over de N33 zijn veel trekbewegingen van kerk- en steenuilen. Wat hij veel vindt is dode kerk- en ransuilen op specifiek dat wegvlak. Dat kan heel snel worden ondervangen door aan de zijkanten een bossingel aan te brengen waardoor uilen gedwongen worden hoger te gaan vliegen. Zij worden in de regel nu eenmaal vaak gepakt door vrachtauto's die ze in de windzuiging meenemen waardoor ze te laag over de weg komen. Hij is bij een inspraakavond geweest in Rolde die heel druk was bezocht en dit was een van de zaken die daar naar voren kwam. Hij kan erin meegaan om het breed aan te pakken, maar als de procedures zo breed worden aangepakt dat de verdubbeling daardoor vertraging oploopt, dan moet dat niet gebeuren. Om nu gelijk de hele problematiek van het autoverkeer door Rolde te koppelen aan verdubbeling van de N33 gaat hem iets te ver, want er zijn misschien wat eenvoudige oplossingen te bedenken in het dorp zelf. Zo kan er voor een deel aan een 30-kilometerzone worden gedacht.

De heer SWIERSTRA antwoordt dat de N33 al lang op verschillende agenda's staat. Hij zeult dit in ieder geval al zijn gehele carrière als gedeputeerde met zich mee en is buitengewoon blij dat hij er op dit mo-

ment in is geslaagd om het verhaal tot uitvoeringsplanning te brengen. Na veel vijven en zessen en veel onderzoek, waarbij alle mogelijke varianten zijn onderzocht en alle mogelijke internationale aspecten en verkeersdoorstromingsaspecten zijn betrokken, al was het alleen maar om de discussie met het Rijk te voeren die er geen cent voor over had, heeft hij in 2004 eindelijk een eerste stap kunnen zetten. Dat betekent dat hij inmiddels een paar jaar verder is vanaf het moment dat hij hiermee is begonnen. Wanneer het geld er dan eenmaal is vindt hij het buitengewoon frustrerend om te ervaren dat zelfs voor die stukken waarvoor het tracé er al ligt, nog een procedure van een jaar of drie, vier nodig is alvorens hij uiteindelijk aan de slag kan gaan. Niettemin is het belangrijk om de procedure op een goede manier te doorlopen, want het moet allemaal wel heel zorgvuldig en er spelen buitengewoon veel aspecten. Daarom is er een tracéwet en verschillende regelgeving ten aanzien van MER's en dergelijke, evenals de Wet Milieubeheer en bepalingen in de WRO. Dat is een heel samenstel van wetgeving die beoogt om verschillende belangen op een goede manier te beschermen. Het is ook de eerste opdracht en missie die de provincie heeft en dat probeert de provincie op een zo goed mogelijke manier te doen in samenhang met natuur, landschap, met ontsnippering en dergelijke. Dat gebeurt allemaal zo efficiënt en zuinig mogelijk. Toen er vorig jaar een rapport kwam vanuit een aantal maatschappelijke organisaties die vooral afkomstig zijn uit Rolde, heeft hij direct positief gereageerd. Het is in ieder geval goed dat de samenleving er nu direct al bij wordt betrokken, want als er wordt gegraven dan moet er werk met werk worden gemaakt door te kijken wat er gelijk in het werk kan worden meegenomen en of er naast het doel waarvoor er aan die weg wordt gewerkt ook een aantal andere dingen kan worden meegenomen. Vervolgens breekt het stadium van een tracé-MER-procedure aan en dan is even de vraag hoe de provincie dit doet. Het college heeft er nadrukkelijk voor gekozen om in overleg met de Groningse collega's mede-initiatiefnemer te zijn. Dat doet het college om de aanpalende inhoudelijke aspecten zo snel mogelijk mee te kunnen dragen en mee te beïnvloeden waar dat nodig is. Uiteraard blijft het Rijk in de vorm van de twee ministeries het bevoegd gezag uitoefenen en stellen deze het tracé-MER vast, maar de provincie zit daar heel nadrukkelijk bij aan tafel. Alle inbreng die op dit moment op de tracé-MER-studie wordt gepleegd, wordt zeer serieus genomen en inmiddels is er een gewoonte om al vroegtijdig informatiebijeenkomsten te organiseren. Insprekers krijgen zelfs de kans om aldaar hun verhaal uitvoerig te doen. Er zijn dus veel mensen geweest waarvan de meesten heel positief waren, maar die wel een aantal aandachtspunten hadden. Moeten al die aandachtspunten vanaf het klimaat in het algemeen tot aan de kerkuilen, en de Küstenautobahn ook in die startnotitie? Het antwoord op die vraag is neen en het Rijk zou dat ook absoluut niet kunnen, al was het alleen maar omdat het feit dat het Rijk als bevoegd gezag dit mag aankaarten en deze hele procedure in kan gaan, is gebaseerd op een heel concreet besluit met een heel concrete doelstelling en een aantal concrete voorwaarden. Dit komt niet alleen van de zijde van de ministeries maar wordt ook heel nadrukkelijk ingekleurd door de Tweede Kamer die nogal een belangrijke rol heeft gespeeld in de totstandkoming van het budget. In al die discussies hebben veel meer aspecten een rol gespeeld dan het uiteindelijke besluit dat het om doorstroming en veiligheid gaat. Die twee zijn de meest belangrijke punten op basis waarvan het besluit kon worden genomen, maar er spelen allerlei mogelijke andere zaken een rol en ook politieke afwegingen hebben er een rol bij gespeeld. De procedures moeten dus helder worden gehouden en sterk gericht op datgene waar het om gaat. Het gaat namelijk simpelweg om het verdubbelen van die weg en dat moet op een zo goed mogelijke manier worden gedaan. Dat moet in de startnotitie staan en daarin moet al aangegeven worden dat rekening wordt gehouden met heel veel aspecten. Een groot aantal leden van de commissie heeft erop gewezen dat dit allemaal in de startnotitie zit. Dat is niet verder en detail uitgewerkt en dat zou het ook alleen maar compliceren. Dat hoeft ook niet, want de aspecten die hier worden genoemd zijn voor zover spreker kan bekijken allemaal zaken die enerzijds volgen uit de verplichting om bij de tracé-MER-procedure uit de startnotitie allerlei wet- en regelgeving te volgen en anderzijds wenselijke zaken betreffen die bij het definitieve ontwerp een rol zullen gaan spelen. Dat leidt dan tot discussies over hoe het straks binnen Rolde gaat lopen, waarbij altijd al is gezegd dat het doorgaande verkeer uit Rolde weg moet. Dat is ook de reden dat er al een paar andere aansluitingen zijn gemaakt. De weg is ook al overgedragen aan de gemeente om daarmee te belichamen dat die tot verkeersluwe weg kan worden gemaakt en dat daartoe maatregelen kunnen worden getroffen. Als het gaat om ontsnippering, allerlei mogelijke faunamaatregelen, landschappelijke inpassing en het aansluiten op wat de provincie

wil en gaan doen met het Drentse Aa-gebied, het nationaal landschap, de landinrichting en de waterproblematiek, dan komt dat allemaal aan de orde in een nadrukkelijke afweging bij de uitwerking van het verdere project. Die zaken worden alle vastgelegd in het uiteindelijke tracébesluit en ook dat besluit dat wordt genomen op basis van de Tracéwet wordt weer ter inzage gelegd. Ook daar zijn dan vervolgens weer mogelijkheden voor inspraak en medewerking en dergelijke. Dit traject zal uiteraard gebeuren in overleg met alle mogelijke betrokkenen. Er is een aantal wettelijke betrokkenen waarmee Rijkswaterstaat moet overleggen, maar dit zal ook een rol spelen in de manier waarop er gebiedsgericht aan van alles en nog wat wordt gewerkt. Er hoeft geen enkele twijfel of zorg te zijn over het feit dat al die belangrijke en wellicht soms zelfs minder belangrijke aspecten die toch wel wenselijk zijn op een of andere manier een plek zullen krijgen in de afweging. Wellicht wordt niet iedereen het overal over eens, want het is ook nog een kwestie van kosten. Daarnaast liggen er ook nog wensen op tafel om er gelijk maar een autosnelweg van te maken. Uit bepaalde overwegingen zou dat op zichzelf best mooi zijn, maar hij heeft op basis van al die onderzoeken gewoon moeten vaststellen dat dit niet echt noodzakelijk is en bovendien zit dit er gelet op de politieke haalbaarheid ook niet in. Hij is dan ook realistisch en vindt dat er op dit moment gewoon een heel goed project voorligt, ook in de zin van al de aanpalende maatregelen. Bovendien is er inmiddels een fors budget bij elkaar voor realisatie van het project. Het budget dat er nu ligt is echter op basis van de huidige ramingen niet helemaal voldoende om datgene wat gewenst is te gaan uitvoeren. Er is goede hoop dat het budget via slimme aanbesteding, het combineren van aanbestedingen en vormen van publiekprivate samenwerking voldoende zal zijn, maar er zit nog wel een gat van € 15 miljoen. Het is de gezamenlijke opdracht om dat geld binnen te halen, maar het is niet zo dat het budget erg ruim is. Het is altijd zo dat gedurende de verdere ontwikkeling en uitvoering van een dergelijk project, wordt gekeken wat er op een slimme manier kan worden meegenomen. Zo kan er voor omwonenden nog net iets worden gedaan met een geluidswal en een scherm, maar het zal ongetwijfeld ook gaan om ideeën over de aanhechting van die twee delen van Rolde en het verder verdiepen van de weg aldaar. Dit zijn prachtige ideeën maar het geld moet wel ergens vandaan komen. Daar moet dan ook realistisch naar worden gekeken. Vluchtstroken zijn daar een onderdeel van maar op dit moment zit het gewoon niet in het budget en is het ook niet echt nodig. Bij de N37 is destijds besloten om er een tot autosnelweg opwaardeerbare twee keer twee autoweg van te maken. Dat staat op dit moment niet op papier want die rek zat er gewoon niet in, maar hij weet niet wat er ooit nog eens gaat gebeuren. Ten aanzien van de financiering is hij blij dat de commissie vaststelt dat deze zich bevindt binnen de bandbreedte zoals die eerder al is besproken. De financieringssystematiek komt ongetwijfeld nog aan de orde in de commissie BFE en spreker heeft heel bewust gezegd dat hij een overkoepelend voorstel wil over hoe al die grote projecten zich tot elkaar verhouden en hoe dat zich uiteindelijk verhoudt tot de financieringssystematiek en de algemene reserve. Dat wordt allemaal besproken in de commissie BFE.

TWEEDE TERMIJN

De heer DE KNEGT merkt op dat in de startnotitie niet als hoofddoel de verdubbeling is geformuleerd, maar het oplossen van de capaciteits- en veiligheidsproblemen. Spreker hoort zeggen dat de omgevingskwaliteit belangrijk is, maar hoort dit niet zo duidelijk dat hij er helemaal gerust op is. Het project wordt gedaan om de kwaliteit van het gebied te verbeteren en dat heeft te maken met capaciteit en veiligheid, maar ook met de kwaliteit van wonen en recreëren. Die gelijkwaardigheid en het meewegen van dat belang zou hij graag als duidelijke uitspraak willen horen. Hij kan zich niet voorstellen als in deze provincie wordt besloten dat omgevingskwaliteit als een van de doelen van het project wordt geformuleerd.

De heer KUIPER geeft aan dat de procedure technisch en financieel helder is toegelicht. Over het feit dat het project in bepaalde fasen zit, dat de randvoorwaarden die daarbij betrokken worden binnen de weg worden gerealiseerd en dat het binnen de uitvoering van het project zit, heeft de gedeputeerde heel duidelijk zaken toegezegd zoals spreker deze ook bedoeld heeft. Er moet dan wel op worden gelet dat er ook nog verschillende andere zaken bij kunnen komen, die door de gedeputeerde kleine dingen worden genoemd. Het is voor de betrokkenen wel van belang en daarmee zijn die kleine dingen tot grote

dingen geworden. Na de toezegging van de gedeputeerde hoopt spreker dat ook CDA en VVD met die insteek kunnen leven.

De heer SLAGTER is tevreden met het antwoord. Hij bespeurt dat het vertrouwen op uitkomsten in de lucht blijft hangen. Als hij kijkt naar de inbedding van de Frieslandroute, dan heeft spreker het vertrouwen dat deze procedure en dit traject goed worden bewandeld.

De heer JANSSEN sluit zich aan bij de woorden van de heer Slagter. Spreker gaat volledig akkoord met de verdubbeling van de N33 en is blij dat het nu eindelijk wordt uitgevoerd.

De heer BOSSINA constateert dat hij nog geen verschil van mening heeft met de heer Kuiper omdat dit nog niet aan de orde is. Als de MER-procedure gaat lopen kan alles op tafel terugkomen en dan kan erover worden gesproken. Nu is er echter nog geen verschil van mening.

De heer BAAS sluit zich aan bij de woorden van de heer Slagter.

De heer WIERINGA wijst erop dat het gedeelte Assen-Gieten compleet klaarligt als autosnelweg. De breedte is ook volledig aanwezig, dus dat brengt geen extra kosten met zich mee. Hij is er niet voor om geld uit de N34 weg te halen, want de N34 heeft ook nog geld nodig om die veiliger te maken.

De heer FONK constateert dat de gedeputeerde vrij algemeen heeft geantwoord dat overal naar wordt gekeken en dat alles goed zal komen en er geen reden is tot zorg. Hij had een paar specifieke vragen waarvan hij aanneemt dat de gedeputeerde die meeneemt in het ontwerp-tracébesluit. De N33 gaat Drenthe fors doorsnijden, pal door een toeristisch gebied. Hij kan zich voorstellen dat ecologische tunnels worden gecombineerd met tunnels voor de ruitersport. Het viel hem op dat bij de inspraakavond de zaal vol met mensen was, maar dat het niet mogelijk was bij een microfoon te reageren en dat mensen in een bijzaal schriftelijk via een stenotypiste hun reactie konden inleveren. Wat is de reden daarvan?

De heer SWIERSTRA merkt op dat de financiën in de commissie Bestuur, Financiën en Economie aan de orde zullen komen. Er is geen enkele zorg dat er geld ten koste van de pot voor de N34 wordt gehaald. Specifieke vragen zullen in deze commissie moeten worden gesteld en op het moment dat er iets uitkomt waarbij aan de aspecten van de omwonenden onvoldoende wordt tegemoet gekomen, dan zal er bezwaar of beroep moeten worden ingediend en ontstaat er discussie. Er is al voldoende mogelijkheid om daar met elkaar nader over te spreken. De informatiebijeenkomst is nadrukkelijk niet bedoeld geweest als een inspraakbijeenkomst want dan zou die heel anders zijn georganiseerd. Er is informatie over de tracé-MER-procedure en over de mogelijkheden. Nieuw is om tijdens de informatiemarkt de mogelijkheid te bieden om mensen daar direct hun bezwaar in te laten dienen. Er waren dus dames die achter de laptop gelijk op- of aanmerkingen meenamen en dan hoeft niet apart nog een brief te worden geschreven naar het inspraakpunt om dit op wat voor andere manier dan ook maar te doen. Een stukje is dus ook al nieuw en daarboven heeft de heer De Knecht de gelegenheid gekregen om ook daar al zijn verhaal uitvoerig te doen. Iedereen kan dus echt tevreden zijn over de mogelijkheden die er zijn om van alles in te brengen.

De VOORZITTER stelt de commissie voor om de status van dit stuk te wijzigen van een B-stuk naar een A-stuk. De financiële aspecten van het stuk worden nog in de commissie Bestuur, Financiën en Economie besproken.

De COMMISSIE stemt hier unaniem mee in.

11. Sluiting

De VOORZITTER sluit de vergadering om 17:50 uur.

Vastgesteld in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid van 14 februari 2007.

,voorzitter

,commissiegriffier

TOEZEGGINGEN

gedaan in de vergadering van de Statencommissie Omgevingsbeleid, gehouden op 17 januari 2007 in het provinciehuis te Assen.

Pagina

6	Mevrouw KLIP zegt toe ook de Notitie reikwijdte en detailniveau aan de commissie zal toesturen.
25	Mevrouw KLIP zegt toe het verschil tussen oppervlakte en grondwatergebonden gebieden in het kader van Nature2000 in een brief nader uiteen te zetten.

Lijst van toezeggingen Statencommissie Omgevingsbeleid

(tot en met vergadering van 17 januari 2007 bijgewerkt)

Nr	Datum toezegging	Korte termijn (binnen 3 maanden)	Afdoening	✓
1.	15-03-2006 SC OGB	Mevrouw HAARSMA zegt toe dat de commissie de cultuurhistorische waardenkaart zal ontvangen en dat zal worden uitgezocht of de cultuurhistorische waardenkaart als uitwerkingsplan van het POP in de commissie dient te worden behandeld.		
2.	01-11-2006 SC OGB	Mevrouw KLIP stuurt de tussenbalans over de uitvoering van de energienota voor de vergadering van februari 2007 aan de commissie.		✓
3.	17-01-2007 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe ook de Notitie reikwijdte en detailniveau aan de commissie zal toesturen.		
4.	17-01-2007 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe het verschil tussen oppervlakte en grondwatergebonden gebieden in het kader van Nature2000 in een brief nader uiteen te zetten.		
5.	01-11-2006 SC OGB	De heer SWIERSTRA zegt toe dat hij de commissie het oordeel van de ruimte over de netwerkanalyse zal sturen.		
		Lange termijn		
1.	12-04-2006 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe dat het college volgend jaar met een uitvoeringsprogramma zal komen dat aan de ene kant een terugblik op het afgelopen jaar en een vooruitblik op datgene waarmee wordt doorgegaan of wat de provincie nog gaat doen, gekoppeld aan de CO ₂ -winsten en het multipliereffect van het provinciale geld.		
2.	12-04-2006 SC OGB	Mevrouw KLIP zal onderzoeken wat nodig is en hoeveel tijd het kost om van Drenthe een energie-neutrale provincie te maken, afhankelijk van de hoeveelheid tijd die het ambtelijk apparaat in een dergelijke exercitie zal moeten steken.	Onderzoek in gang gezet.	
3.	12-04-2006 SC OGB	Mevrouw KLIP zegt toe dat zij de mogelijkheden voor een revolving fund voor particulieren die energiebesparende maatregelen willen nemen, zal onderzoeken.	Onderzoek in gang gezet	
4.	05-12-2006 SC OGB	De heer SWIERSTRA zegt toe, zodra er meer informatie over het totaal van ongevallen op de N34 is, dit aan de staten gezonden zal worden.		

		Moties		
1.	15-06-2005 PS	PS verzoeken het college vóór 1 september 2005 aan provinciale staten van Drenthe een actieplan met betrekking tot de positie van Emmen in de Nota Ruimte als in de overwegingen bedoeld ter kennisneming voor te leggen.	Actieprogramma wordt gemaakt. Begin december in GS.	
2.	14-06-2006 PS	PS dragen het college op af te zien van het voornemen te bezuinigen op de Natuur- en Milieueducatie.		
3.	14-06-2006 PS	PS draagt het college op de mogelijkheden van een starterslening, of andere gelijksoortige instrumenten, te onderzoeken en daarbij als voorbeeld het plan van de provincie Limburg te betrekken.		

Assen, 17 januari 2007

Geachte dames en heren,

In maart vorig jaar heb ik de notitie Verdubbel uw Blik aan u mogen aanbieden. Mede namens een twaalfstal maatschappelijke organisaties, waaronder Het Drentse Landschap, Staatsbosbeheer, ANWB, Fietzersbond, de Wijkraad Assen-Oost, Milieufederatie Groningen, afdelingen van het IVN en andere lokale organisaties. In het verlengde hiervan wil ik graag het volgende onder uw aandacht brengen.

De kern van de notitie Verdubbel uw Blik is: besteed aandacht aan de problemen met betrekking tot verkeersveiligheid en capaciteit. En investeer tegelijkertijd in de kwaliteit van een ruim gebied daaromheen.

Onlangs is de Startnotitie N33 vastgesteld, mede namens de Provincie Drenthe. Helaas moeten wij constateren dat niet voor de brede aanpak uit de notitie Verdubbel uw Blik is gekozen. De startnotitie maakt slechts gewag van een hoofddoel: verbetering van de verkeersveiligheid en een aanvullend, door de regio geformuleerd doel, met betrekking tot het verbeteren van de doorstroming op de N33.

Wij zien hier graag een derde hoofddoel bijgevoegd worden: de versterking van natuur, milieu, woonkwaliteit, landschap, recreatie en verkeersveiligheid in een brede corridor rond de N33. Waarom?

- De N33 vormt de grens van het Nationaal Beek- en Esdorpenlandschap Drentse Aa.
- De N33 doorkruist het Nationaal Landschap Drentse Aa.
- Er grenzen twee stiltegebieden aan de N33.
- Het gebied maakt deel uit van de Ecologische Hoofdstructuur en de Natte As, de robuuste ecologische verbinding in het Hunzedal.
- Het gebied heeft grote recreatieve potenties.

Echter, nu al ondervinden gebruikers en omwonenden in Assen - en zeker in Rolde - veel geluidshinder van de weg. Bovendien zijn zowel in Assen als Rolde nieuwe woonlocaties gepland.

De kwaliteiten van de omgeving stellen naar onze mening hoge eisen aan de inrichting van de N33. Omdat er beperkt geld beschikbaar is, en twee andere doelen nu het primaat lijken te hebben, is het gevaar groot dat de kwaliteitsdoelen niet worden gerealiseerd.

We denken hierbij bijvoorbeeld aan het verder dan wettelijk noodzakelijk terugdringen van geluidsoverlast. Ook de huidige barrièrewerking voor recreanten en fauna kan weggenomen worden. Tevens is een klimaattoets van dit grote project gewenst, met de maatregelen die daaruit zullen voortvloeien.

De waarde en potentie van het Drentse landschap in het algemeen en die van het Nationaal Landschap Drentse Aa en het Hunzedal in het bijzonder, vraagt in onze ogen meer aandacht dan de wettelijke minimumkwaliteit.

Wij betreuren het dat over deze zaken geen bespreking in de provinciale staten heeft plaatsgevonden. Zo is de opdrachtformulering voor de opstelling van de Startnotitie N33 niet in de provinciale staten of een provinciale commissie geagendeerd geweest. Ook hebben wij geen beeld van hoe de provincie Drenthe is omgegaan met onze notitie Verdubbel uw Blik.

Wij vragen u vanuit uw rol als provinciale staten er bij het College op aan te dringen om te komen tot een kwaliteitsimpuls voor het Drentse deel van de corridor Assen – Veendam. Hierbij dienen de doelen met betrekking tot natuur, leefkwaliteit en milieu bij het verdere mer-proces en project gelijkwaardig te zijn aan de doelstellingen betreffende veiligheid en doorstroming.

Ik dank u voor uw aandacht.

Niek de Knecht
Milieufederatie Drenthe

Notitie

Onderwerp: **Het landschap van Drenthe, een provinciale zorg!**
Datum: 17 januari 2007
Afzender: Douwe Hollenga

Op uw agenda staat de notitie van PvdA en VVD: Het landschap van Drenthe, een provinciale zorg! U wordt vandaag uitgenodigd u uit te spreken over de inzet van de provincie. Er wordt een aantal opgaven geformuleerd. De zoektocht naar provinciaal beleid komt ook tot uiting in het eind maart te organiseren symposium. En afgelopen zomer sprak u ook al over een notitie van D66 over dit onderwerp. Het Drentse landschap is hot in de politiek. Dat is voor LTO Noord reden om nu in te spreken om u op die manier nog een aantal handreikingen te doen die naar onze mening van belang zijn bij deze discussie en waar u niet aan voorbij mag gaan. Ik zal daarbij de indeling volgen van de notitie die voorligt.

1. De landschappelijke basiskwaliteit

LTO Noord is van mening dat het landschap geen monument is waar je niets aan mag veranderen en dat tot in lengte van jaren zo moet blijven.

Wij missen in de notitie dat elke tijd zijn eigen ruimtelijke veranderingen met zich mee brengt en dat geldt zeker ook voor Drenthe. Bij de zorg om het landschap moet er ruimte blijven voor voldoende ontwikkelingsmogelijkheden voor andere functies. De landbouw neemt daarbij een heel belangrijke plaats in, zowel in het belang van het landschap als de economie. De landbouw kan daarmee ook als een kernkwaliteit van het landschap worden geduid en deze wordt door de burger ook vaak al zodanig ervaren. Het is dan ook de kunst om allerlei nieuwe ontwikkelingen zodanig een plek te geven dat essentiële kenmerken van de verschillende landschapstypen herkenbaar blijven, dan wel dat nieuwe landschappen ontstaan met een eigentijdse uitdrukking van hoogwaardige kwaliteit.

Gemeentelijke of regionale landschapsontwikkelingsplannen kunnen hierbij een goed hulpmiddel zijn.

De toenemende schaalvergroting in de landbouw zal volgens LTO Noord onderdeel moeten zijn van de landschapsontwikkelingsplannen. Datzelfde geldt voor inpassing van nieuwe agrarische bedrijfsgebouwen. Maar ook het opruimen van niet meer in gebruik zijnde en landschapsontsierende bedrijfsgebouwen moet aandacht krijgen. Voor dit laatste is in Drenthe het instrument van de Ruimte voor Ruimte regeling beschikbaar. Een belangrijke stap.

Maar zorg ervoor dat dat instrument de komende jaren maximaal benut kan worden.

De inpassing van nieuwe agrarische bedrijfsgebouwen verdient ook aandacht. LTO Noord heeft inmiddels het initiatief genomen om hier een bijdrage aan te leveren door het opstarten van een discussie met als motto: "Landschappelijk bouwen: het erf van de toekomst".

Maar ook voor het inpassen van bestaande gebouwen in het landschap kan soms nog wel iets extra's worden gedaan. Ik heb mevrouw Haarsma daarover wel eens heel harde uitspraken over horen doen. Een provinciale bijdrageregeling voor erfbeplanting kan in een aantal situaties een belangrijke landschappelijke meerwaarde opleveren.

2. De samenwerking met andere overheden en marktpartijen/organisaties

De samenwerking van provincie en gemeenten is een heel belangrijke. Hiervoor is al aangegeven met welk instrument dit kan worden bevorderd. Maar minstens zo belangrijk is de samenwerking met marktpartijen en organisaties.

De landbouw is voor 70 procent mede vormgever aan het landschap van Drenthe. Er zal daarom in nauw overleg met de sector gesproken moeten worden als het gaat om de provinciale en gemeentelijke zorg om dat landschap. Er wordt in onze ogen nog te vaak van uitgegaan dat vooral de vertegenwoordigers van natuur- en milieuorganisaties en natuurbeheerders de gesprekspartners zijn voor gemeenten en provincie als het gaat om het landschap.

Dus: meer investeren in het ambtelijk en bestuurlijk netwerk richting landbouw ook als het gaat om het Drentse landschap.

3. Relatie tussen provincie en de Drentse burger

De betrokkenheid van de burger bij de vormgeving van het landschap wordt door LTO onderschreven. Maar ook bij deze communicatie is het zaak dat de samenwerking wordt gezocht met de organisaties die mede vormgeven aan dat landschap. Ik noem twee recente voorbeelden waarbij dit niet is gebeurd en het een aanzienlijke meerwaarde had gehad. Het betreft zowel de enquête Kiek op Drenthe als de thans lopende enquête Mijn Boerenland. Aan deze laatste enquête heeft de provincie ook meegewerkt en dan had je mogen verwachten dat gestreefd wordt naar maximale objectiviteit. Gelet op de gebruikte foto's en stellingen is dit niet het geval geweest. Dat is jammer want de representativiteit van deze enquête komt daarmee onder druk te staan.

4. Het gebrek aan integrale kennis

Geen opmerkingen.